

BESTUURSVERSLAG 2018

JAARREKENING 2018

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Hoofdstuk 1. Instellingsgegevens	3
1.1 Algemene gegevens	3
1.2 Organogram van de Vereniging PCBO Dantumadiel.....	3
1.3 Missie.....	4
1.4 Organisatie	4
1.5 Personeel	6
1.5.1 Opbouw personeelsbestand	6
1.5.2 Mobiliteit.....	7
1.5.3 Personeelsbeleid	8
1.5.4 Ziekteverzuim	8
Hoofdstuk 2. Bestuursverslag	9
2.1 De Vereniging	9
2.2 Het bestuur en de geledingen	9
2.2.1 Samenstelling bestuur	9
2.2.2 Bestuurlijke en regionale ontwikkelingen	9
2.2.3 Bestuursvergaderingen en bestuursbesluiten.....	9
2.2.4 De GMR	9
2.3 De Scholen	9
2.3.1 Schooljaarverslagen	9
2.3.2 Leerlingenaantallen	9
2.3.3 Uitstroom leerlingen.....	10
2.3.4 Schoolontwikkelingsplannen en evaluatie.....	10
2.3.5 Inspectiebezoeken	11
2.3.6 Onderwijsprestaties en kwaliteitszorg	11
2.3.7 Klachtenregeling	11
2.3.8 Zaken met politieke of maatschappelijke impact	11
2.3.9 Verbonden partijen	11
2.4 De Gebouwen	12
2.4.1 Onderhoud.....	12
2.4.2 Verbouw	12
2.4.3 Nieuwbouw	12
2.5 Beleidsontwikkelingen	12
Hoofdstuk 3. Financiën	13
3.1 Algemene ontwikkeling	13
3.2 Vermogenspositie.....	14
3.3 Exploitatieresultaat.....	14
3.4 Baten	15
3.5 Lasten	15
3.6 Treasurybeleid	19
Hoofdstuk 4. Toekomstige ontwikkelingen.....	20
Hoofdstuk 5. Continuïteitsparagraaf	21
Bijlage Verantwoording inzet middelen prestatiebox	24
Bestuur (Raad van Toezicht) PCBO Dantumadiel	25
Bijlage Jaarrekening 2018.....	26

Voorwoord

Voor u ligt het bestuursverslag en de jaarrekening 2018 van PCBO Dantumadiel. Het bestuur van PCBO Dantumadiel wil de publicatie van de jaarrekening niet beperken tot het presenteren van uitsluitend de cijfers over het betreffende jaar en het daarbij horende commentaar. We willen dit doen door te reflecteren op het betreffende jaar en ontwikkelingen en kengetallen te presenteren, voorzien van toelichtingen en commentaar. Dit maakt het jaarverslag completer en beter leesbaar dan alleen een cijfermatig verslag.

In onderstaande tabel staan de zeven scholen voorzien van het logo en de NAW-gegevens van de betreffende school. De logo's zullen in de loop van 2019 wel gaan veranderen als onderdeel van een nieuwe communicatiestrategie (samen met vernieuwde websites).

Namens het bestuur nodig ik u nadrukkelijk uit dit verslag te lezen. Voor vragen en opmerkingen kunt u mailen naar: directie@pcbodantumadiel.nl

Gert van Tol, directeur-bestuurder

	CBS De Tarissing Tjaerdawei 42a 9105 KG Rinsumageast Tel: 0511-421252 e-mail: detarissing@pcbodantumadiel.nl
	CBS De Fontein Foarwei 54 9104 BX Damwâld Tel: 0511-421198 e-mail: defontein@pcbodantumadiel.nl
	CBS De Wel Kavelwei 13a 9108 MH Broeksterwâld Tel: 0511-421377 e-mail: dewel@pcbodantumadiel.nl
	CBS De Frissel De Wylgen 1 9269 SN Feanwâlden Tel: 0511-474700 e-mail: defrissel@pcbodantumadiel.nl
	CBS De Bron Wyger Martensstritte 22 9104 JM Damwâld Tel: 0511-422680 e-mail: debron@pcbodantumadiel.nl
	CBS De Boustien De Bjirken 1 9271 AG De Westereen Tel: 0511-447376 e-mail: deboustien@pcbodantumadiel.nl
	CBS De Wynroas Foarwei 23 9113 PA Wâlterswâld Tel: 0511-421013 e-mail: dewynroas@pcbodantumadiel.nl

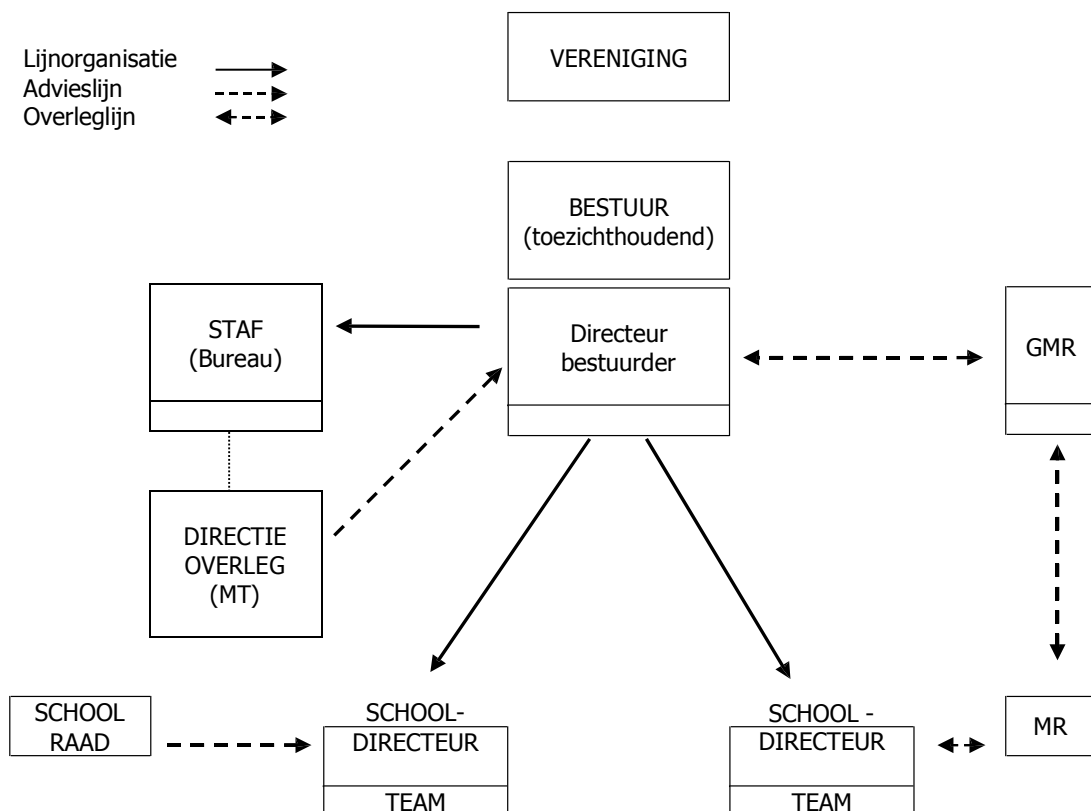
Hoofdstuk 1. Instellingsgegevens

1.1 Algemene gegevens

De Vereniging voor Protestants Christelijk Basisonderwijs Dantumadiel is een onderwijsorganisatie die statutair gevestigd is te Damwâld. De vereniging is in 1998 ontstaan uit een fusie van vijf schoolbesturen.

Naam bevoegd gezag:	Vereniging voor Protestants Christelijk Basisonderwijs in de gemeente Dantumadiel
Nummer bevoegd gezag:	41039
Juridische structuur:	Vereniging
Organisatiestructuur:	Vereniging met zeven basisscholen gevestigd in de gemeente Dantumadiel. Het bestuur is toezichthouder. De directeur-bestuurder is integraal eindverantwoordelijk op alle beleidsterreinen. Op schoolniveau ligt de integrale eindverantwoording bij de schooldirecteuren. De ledenvergadering is het hoogste orgaan binnen de organisatie.
Kernactiviteiten:	Het verzorgen van kwalitatief hoogwaardig christelijk basisonderwijs.
Werkgebied:	Gemeente Dantumadiel

1.2 Organogram van de Vereniging PCBO Dantumadiel

1.3 Missie

Het mission-statement van de vereniging PCBO Dantumadiel is:

PCBO Dantumadiel, onderwijs dicht bij uw kind!

Dit betekent voor ons:

- Kwaliteit en saamhorigheid maken ons tot een sterk merk.
- Systematische aandacht voor verbetering en ontwikkeling van ons onderwijs.
- Het behalen van de kerndoelen (en indien mogelijk het uitstijgen daarvan) en de indicatoren van de inspectie. Het realiseren van een breed, kwalitatief en gevarieerd onderwijsaanbod.
- Het door ontwikkelen van het ICT-onderwijs en het daaraan gerelateerde curriculum.
- Optimale zorg voor de persoonlijke ontwikkeling van onze kinderen, overdracht van maatschappelijke en culturele verworvenheden en toerusting voor participatie in de samenleving.

Daarbij vinden we het van belang dat:

- Iedereen persoonlijk verantwoordelijkheid draagt, maar ook voor elkaar.
- Ouders worden gezien als partners in onderwijs en opvoeding.
- Zorgen voor een gezamenlijke inzet voor een respectvolle omgang met elkaar en een prettig en veilig schoolklimaat met optimale ontwikkelingskansen.
- We werken aan efficiënte en betrokken samenwerking op school- en verenigingsniveau.

1.4 Organisatie

Sinds 2018 wordt gewerkt met vernieuwde statuten, waarbij de algemeen directeur als directeur-bestuurder door de ledenvergadering op 18 juni 2018 is aangesteld als eindverantwoordelijk uitvoerend bestuurder. De overige bestuursleden hebben de rol van toezichthouder gekregen. Het bestuur stelt het beleid vast binnen de kaders van de vereniging, op grond van het door het bestuur vastgestelde meerjaren strategisch beleidsplan. De directeur-bestuurder en de directeuren (samen het MT van de organisatie) hebben binnen deze kaders hun taken en bevoegdheden zoals deze zijn omschreven in het managementstatuut. Het bestuur is rechtstreeks verantwoording schuldig aan de algemene ledenvergadering.

De procedure om de scheiding van bestuur en toezicht te realiseren, zoals voorgeschreven in de wet 'Goed onderwijs, goed bestuur', is bekrachtigd middels een wijziging van de verenigingsstatuten en het managementstatuut. Taken en bevoegdheden van bestuursleden en directeuren zijn vastgelegd in 2018 in een herzien integraal reglement.

Samenstelling van de diverse geledingen op 31 december 2018

Het bestuur:

Naam	Functie
Dhr. W. van der Kooi	Voorzitter
Dhr. S. Postma	Lid
Dhr. R. Hekstra	Lid
Mw. B. Damstra	Lid
Dhr. G. van Tol	Directeur- bestuurder

Het managementteam:

Naam	Functie
Dhr. G. van Tol	Voorzitter MT
Dhr. R. Zijlstra	Directeur CBS De Tarissing
Mw. T. Dag	Directeur CBS De Bron en CBS De Fontein
Mw. J. Feenstra - Kloppenburg	Directeur CBS De Frissel
Mw. I. de Vries	Directeur CBS De Boustien
Mw. M. Douma	Directeur CBS De Wynroas
Dhr. T. Brommer	Directeur CBS De Wel

Secretariaat, administratieve- en HRM-ondersteuning:

Naam	Functie
Mw. A. Meindersma	Bestuursondersteuner
Mw. H. Westerhof	Administratief medewerkster scholen
Dhr. G. Visser	Beleidsmedewerker HRM
Mw. I. Bosma	Ondersteuner HRM
Dhr. D. Haijma	Bovenschools ICT-er

De personele, financiële en materiële dienstverlening wordt verzorgd door Onderwijsbureau-Meppel.

Samenstelling Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad:

Naam	Functie
T. de Jong-Ponne	Lid (personeel CBS De Frissel)
D. Vlaar	Lid (ouder CBS De Frissel)
J. Visser	Lid (personeel CBS De Boustien)
J. de Bruin	Voorzitter (ouder CBS De Boustien)
N. Albers	Lid (personeel CBS De Bron)
E. Rozema	Lid (ouder CBS De Bron)
S. van Dijk	Lid (ouder CBS De Fontein)
S. Dijkstra	Lid (personeel CBS De Fontein)
A. Falkena	Lid (ouder CBS De Tarissing)
S. Leemburg	Lid (personeel CBS De Tarissing)
J. Bandstra	Lid (personeel CBS De Wel)
E.J. de Vries (voorzitter)	Lid (ouder CBS De Wel)
R. Bulthuis	Lid (personeel CBS De Wynroas)
M. Nikolai	Lid (ouder CBS De Wynroas)

Voorzitter GMR: E.J. de Vries; notulist GMR: mw. S. Wijbenga

Daarnaast heeft iedere afzonderlijke basisschool een MR, bestaande uit vertegenwoordigers van het personeel en ouders.

Scholen

De volgende scholen behoren tot de vereniging:

Naam	Plaats	Aantal leerlingen op 1-10-16	Aantal leerlingen op 1-10-17	Aantal leerlingen op 1-10-18
De Wynroas	Wâlterswâld	127	135	133
De Tarissing	Rinsumageast	122	118	116
De Wel	Broeksterwâld	129	120	121
De Boustien	De Westereen	243	239	248
De Bron	Damwâld	115	109	122
De Fontein	Damwâld	170	156	166
De Frissel	Feanwâlden	154	133	128
Totale		1060	1010	1034

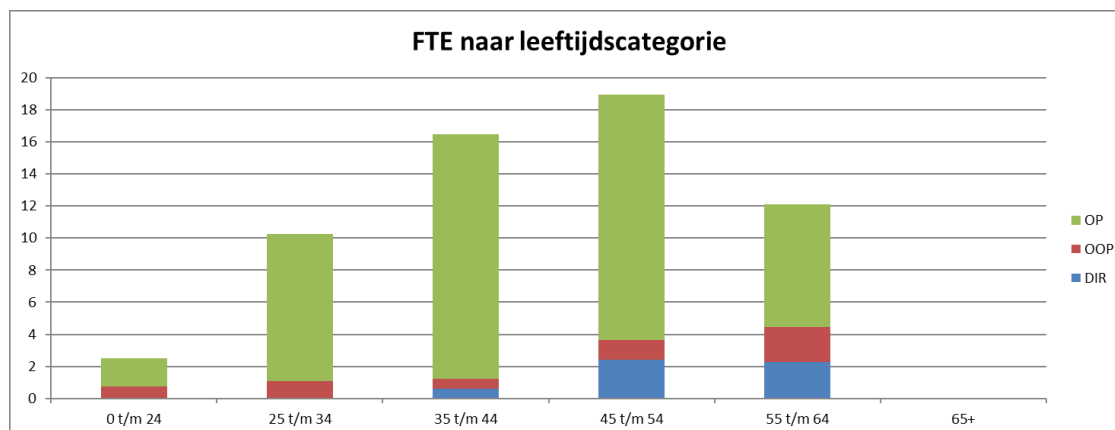
1.5 Personeel

1.5.1 Opbouw personeelsbestand

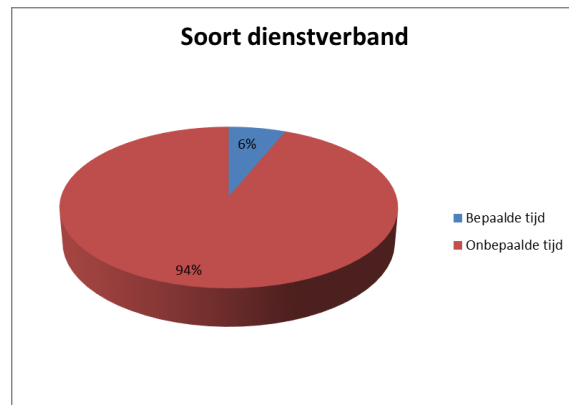
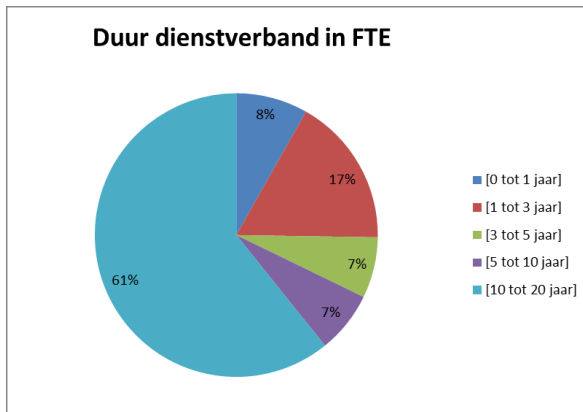
	2015	2016	2017	2018
gem. aantal medewerkers	112	103	96	97
% man o.b.v. fte	16,1%	13,3%	15,0%	17,1%
FTE gemiddeld	66,0	62,0	58,0	60,0
Leerlingaantal	1098	1060	1010	1034
Managementratio	9,4%	6,4%	8,1%	8,8%
OOP ratio	8,6%	8,9%	9,4%	9,8%
OP ratio	82,0%	84,7%	82,6%	81,5%
Parttime ratio	60,3%	60,5%	58,4%	56,5%
% 55+	29,2%	28,0%	23,9%	20,1%
Gemiddelde leeftijd	46,81	46,37	45,95	44,19

* excl. Vervanging

Van de ruim 97 medewerkers is slechts 17,1% man. Het grootste deel van de medewerkers werkt parttime. De gemiddelde leeftijd is 44,19. Dit is ongunstig voor de vereniging, omdat het percentage boven de GGL voor eigen rekening van de vereniging valt. Ruim 20% van de medewerkers is ouder dan 55 jaar.

De parttimeratio binnen de vereniging bedraagt ongeveer 56,5%. De parttimers hebben betrekking op alle functiecategorieën.

Het personeelsverloop binnen onze vereniging is gering. In 2018 heeft een aantal personeelsleden gebruik gemaakt van de mogelijkheid voor een ontslagregeling in onderling overleg. In verband met de te verwachten terugloop in het leerlingenaantal in de komende jaren zal het aantal vaste dienstverbanden afnemen.

Bij de inzet van formatieplaatsen dient rekening te worden gehouden met krimp voor het volgend schooljaar. De krimp kan worden opgevangen door het creëren van een flexibele schil (payroll), natuurlijk verloop en het niet her bezetten van deeltijdontslag.

Tegelijkertijd verwachten we in de toekomst een gebrek aan leerkrachten. Daarom zal ook geïnvesteerd blijven worden in ontwikkeling van leerkrachten en het creëren van arbeidsplaatsen voor zij-instromers.

Schoolbesturen zijn conform de regelgeving in de Wet op het Primair Onderwijs (WPO) verplicht om hun vacatures met voorrang aan te bieden aan (ex)werknemers, die zijn aangemerkt als eigen wachtgelden. Eigen wachtgelden zijn (ex)werknemers, die vanuit de afloop van een dienstverband bij PCBO Dantumadiel, een ontslaguitkering ontvangen. PCBO Dantumadiel ontvangt van het Participatiefonds tweejaarlijks een lijst met de eigen wachtgelden. Op dit moment heeft PCBO Dantumadiel geen eigen wachtgelden aan wie PCBO Dantumadiel bij voorrang vacatures moet aanbieden.

De Wet Werk en Zekerheid en de uitwerking daarvan heeft consequenties. De belangrijkste is om vervangers niet meer dan zes perioden (ook losse dagen) te benoemen, dit omdat een zevende benoemingsperiode een vast dienstverband betekent. Daarnaast kan regulier personeel maar twee periodes worden aangeboden want bij de derde periode ontstaat er ook een vast dienstverband. Om flexibeler met vervangingen te kunnen omgaan, is een gezamenlijke vervangingspool met PCBO Kollumerland en Arlanta (Dongeradiel) ingericht. Om een flexibele schil te creëren, maakt PCBO Dantumadiel gebruik van payrollers. Op de inzet van payrollers is de Wet Werk en Zekerheid niet van toepassing. Echter, vanwege de extra kosten die minimaal 30% hoger zijn, is de inzet minimaal geweest in 2018. De payroll constructie is ook bedoeld om verplichtingen te voorkomen en financiële risico's te beperken.

De keuzes voor de contractvormen zijn met instemming van alle geleidingen vastgesteld in het Vervangingsbeleid. (CAO-PO 2016-2017)

In 2018 is geen sprake van RDDF-plaatsing of een sociaal plan. Het ontslagbeleid is vastgelegd in de cao. Ook is de verwachting dat dit de komende jaren niet zal plaatsvinden, waarbij afwijking (daling) van de geprognoseerde leerlingaantallen het grootste risico is.

PCBO Dantumadiel heeft geen beleid voor de beheersing van uitkeringen na ontslag. Er geldt wel het vier ogen principe bij het vaststellen van deze uitkeringen.

1.5.2 Mobiliteit

In 2018 zijn enkele mensen van school veranderd. Dit is deels gebeurd op basis van vrijwilligheid, deels omdat dit door veranderingen in de formatie van de scholen onvermijdelijk was.

PCBO Dantumadiel wil de mobiliteit van de werknemers naar andere scholen binnen de vereniging bevorderen. Mobiliteit vergroot enerzijds de beschikbaarheid, kwaliteit en inzetbaarheid van het

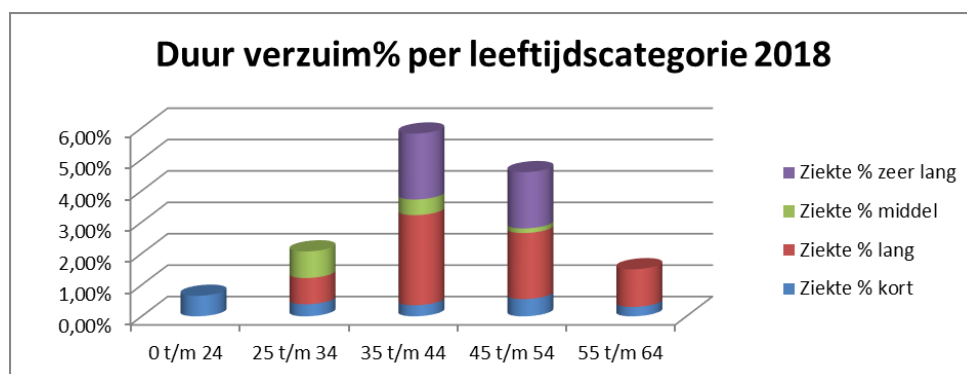
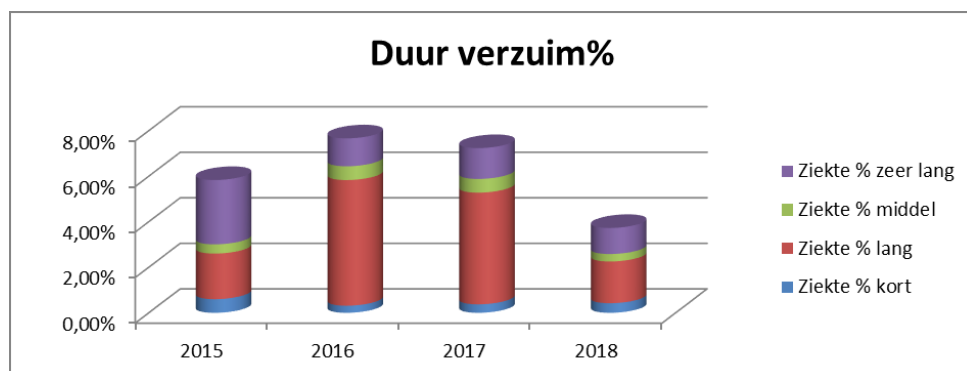
personeel en waarborgt zodoende de continuïteit van het onderwijs. Anderzijds leidt mobiliteit tot afwisseling van taken, werkomgeving en loopbaanperspectieven en kan het op die manier positief bijdragen aan het functioneren en welbevinden van de personeelsleden. Het mobiliteitsbeleid is herzien en geactualiseerd in 2017. Inmiddels is met de GMR afgesproken om in 2019 de formulering nogmaals aan de orde te stellen en de mobiliteit meer vanuit mogelijkheden en kansen te benaderen.

1.5.3 Personeelsbeleid

Het functiebouwwerk van PCBO Dantumadiel bevat vrijwel uitsluitend de geldende normfuncties. Naast de functie van leerkracht en directeur kent de vereniging enkele onderwijsondersteunende functies. De enige niet-normfunctie is de directeur-bestuurder. Deze is toegevoegd aan het functiebouwwerk. Naar aanleiding van het Actieplan Leerkracht is in het primair onderwijs de zogenaamde functiemix ingevoerd. In de nieuwe cao 2018-2019 hebben we afscheid genomen van de functiemix en hanteren we de geldende functieomschrijvingen gekoppeld aan de nieuwe loonschalen. De gevolgen van deze herwaardering zullen in 2019 met de medewerkers worden besproken.

1.5.4 Ziekteverzuim

Het verzuimpercentage over 2018 bedraagt 3,72%. Dit percentage is lager dan voorgaand jaar (7,24%). Samen met de arbodienst wordt er alles aan gedaan het verzuim terug te dringen. In de volgende grafiek is het verzuimpercentage aangegeven, waarbij ook is af te lezen om welke duur het gaat. In overleg met het Vervangingsfonds is in 2017 een onderzoek uitgevoerd om vervolgens een adequaat plan van aanpak op te stellen voor terugdringen van het te hoge verzuimpercentage. Uiteindelijk heeft dit geleid tot het verbreken van het contract met de Arbodienst. In 2018 hebben we de dienstverlening onder gebracht bij 'Zorg voor de Zaak'. Aan het einde van 2019 evalueren we deze stap. Tevens zullen we in 2019 een besluit nemen om al dan niet over te gaan tot het eigen risicodragerschap (ERD).

Hoofdstuk 2. Bestuursverslag

2.1 De Vereniging

In 2018 zijn twee ledenvergadering gehouden.

2.2 Het bestuur en de geledingen

2.2.1 Samenstelling bestuur

De samenstelling van het bestuur is op de laatste ledenvergadering gewijzigd door het ontstaan van vacatures. Er staat nog een vacature open. In 2018 zijn de huidige bestuursleden teruggetreden als uitvoerende bestuursleden en allen toezichthouders worden. De ledenvergadering heeft een directeur- bestuurder benoemd.

2.2.2 Bestuurlijke en regionale ontwikkelingen

Er zijn in 2018 geen nadere stappen gezet om te komen tot bestuurlijke samenwerking, behalve het uitbreiden van informele contacten.

2.2.3 Bestuursvergaderingen en bestuursbesluiten

Het bestuur heeft zes bestuursvergaderingen gehouden waarbij de directeur- bestuurder aanwezig was. Tijdens deze sessies zijn vele onderwerpen besproken. Dit is terug te vinden in de verslagen. Er is een aantal formele besluiten genomen; deze zijn ook terug te vinden in de besluitenlijst 2018.

2.2.3.1 Horizontale verantwoording / dialoog

Intern (met name naar ouders en personeel) wordt verantwoording afgelegd door middel van regelmatig verschijnende nieuwsbrieven. De frequentie van deze nieuwsbrieven ligt hoger naarmate er meer 'nieuw' is. In de wettelijk verplichte schoolgidsen wordt door de scholen verantwoording afgelegd aan de ouders.

Extern (met name naar inspectie, gemeente) gebeurt de verantwoording op verschillende manieren. Met de inspectie vinden gesprekken plaats, enerzijds geïnitieerd door de inspectie zelf als er aanleiding toe is. Anderzijds zijn er de gesprekken naar aanleiding van reguliere inspectiebezoeken aan enkele scholen. In 2018 is de inspectie op bezoek geweest en heeft de kwaliteit van de scholen gemeten op basis van het nieuwe toezichtskader. De kwaliteit is op alle scholen als voldoende beoordeeld.

In de schoolgids wordt door de scholen verantwoording afgelegd van de opbrengsten van het onderwijs. Met de gemeente zijn er gesprekken over huisvesting (nieuwbouw Damwâld), passend onderwijs in combinatie met jeugdzorg en het versterken van de regio. Regionaal wordt samengewerkt in het analyseren en aanpak van 'krimp in de regio'.

2.2.4 De GMR

In 2018 heeft de GMR vijf keer vergaderd. Bij de reguliere GMR-vergaderingen is de directeur-bestuurder een deel van de vergadering aanwezig.

2.3 De Scholen

2.3.1 Schooljaarverslagen

De directies van de scholen hebben hun schooljaarverslagen gepubliceerd over het schooljaar 2017-2018. Hierin zijn de kengetallen betreffende leerlingen, personeel en opbrengsten opgenomen en de onderwijskundige evaluatie van het schooljaar. Tenslotte is verantwoording van de ouderbijdrage onderdeel van het jaarverslag.

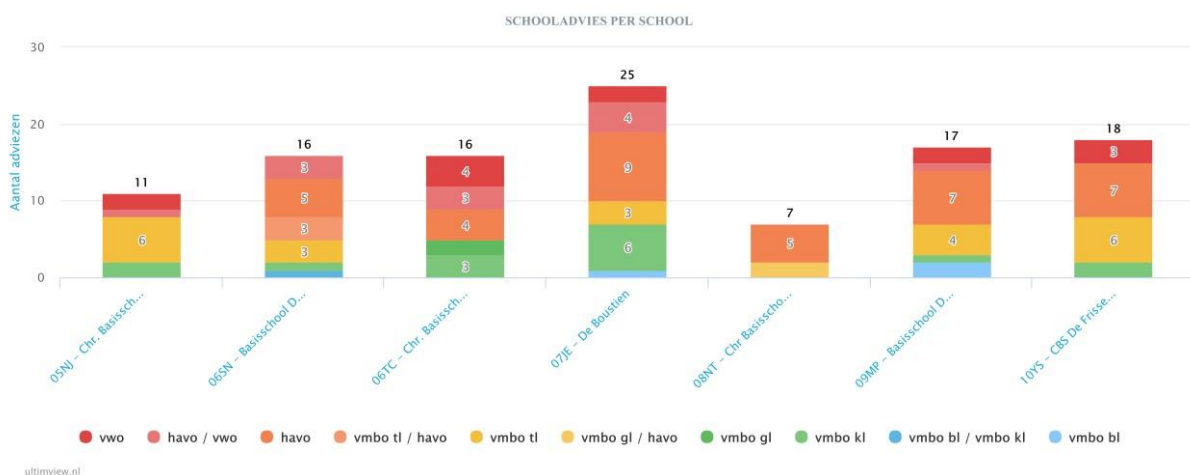
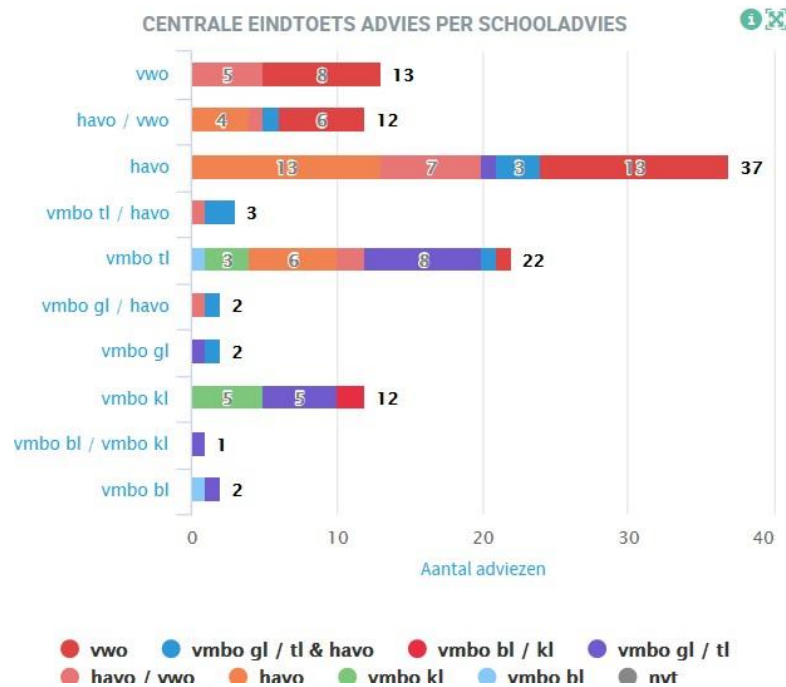
2.3.2 Leerlingenaantallen

Het leerlingenaantal van de gehele vereniging is verder gestegen van 1.010 naar 1.034 in 2018. De daling is al langer bezig, want in 2004 telde de vereniging nog 1.344 leerlingen. Deze stijging ten opzichte van vorig jaar is echter een verrassing. Toch is de verwachting is dat het leerlingenaantal verder zal dalen. We verwijzen hierbij ook naar het onderzoeksrapport 'Naar een regionaal voorzienings spreidingsmodel in Noordoost-Fryslân 2020-2030' door de Rijksuniversiteit Groningen in nauwe samenwerking met zes regionale gemeenten en de provincie.

In samenwerking met andere schoolorganisaties in NOF is subsidie aangevraagd om een procesbegeleider in te schakelen die namens de vigerende scholen de krimprisico's in kaart gaat brengen en in nauw overleg een aantal oplossingsgerichte scenario's gaat uitwerken. Deze subsidie is ontvangen en wordt momenteel ingezet.

2.3.3 Uitstroom leerlingen

Voor de precieze uitstroom verwijzen we naar de schooljaarverslagen. In het algemeen kan men stellen dat 41x naar het vmbo, 61x naar HAVO/VWO en 10x naar een andere vorm van onderwijs uitstroomt.

2.3.4 Schoolontwikkelingsplannen en evaluatie

Elke directeur schrijft op basis van het vierjaarlijkse schoolplan een schoolontwikkelingsplan per schooljaar. In het schooljaarverslag is de evaluatie van het schoolontwikkelingsplan opgenomen. Deze evaluatie wordt met de directeur-bestuurder besproken. In 2018 zijn er tevredenheids-onderzoeken afgenomen onder de ouders, de medewerkers en de leerlingen vanaf groep 5. In het nieuwe schoolplan 19-24 zullen eventuele daaruit voortvloeiende actiepunten worden opgenomen.

2.3.5 Inspectiebezoeken

In maart 2018 is het afsluitende onderzoek van de inspectie op de Wel uitgevoerd. Dit heeft geleid tot een goed resultaat.

In juni 2018 zijn de Wynroas, de Bron en de Fontein bezocht door de inspectie. Op deze scholen is het onderwijs als voldoende beoordeeld.

De inspectierapporten zijn op de internetsite van de inspectie in te zien.

2.3.6 Onderwijsprestaties en kwaliteitszorg

Van de zeven scholen van PCBO Dantumadiel zitten inmiddels alle scholen in het 'basisarrangement' van de inspectie.

De gezamenlijke kwaliteitsagenda is geschreven op basis van WMKPO, gekoppeld aan ParnasSys. Ter voorbereiding op de nieuwe schoolplanperiode is door iedere school binnen de gezamenlijk afgesproken cyclus van vier jaar, een eigen kwaliteitsagenda opgesteld. Deze wordt vormgegeven in MijnSchoolplan, het WMKPO-pakket om school- en jaarplannen in te schrijven.

2.3.7 Klachtenregeling

Voor de klachtenregeling zijn wij aangesloten bij de Landelijke Klachtencommissie.

Onze externe vertrouwenspersoon is mw. T. Feersma van Cedin. Daarnaast heeft iedere school een interne contactpersoon, die als tussenstation kan fungeren tussen de klager en de vertrouwenspersoon. De interne contactpersoon is er voor de medewerkers en leerlingen op de scholen. De namen van de contactpersonen staan in de schoolgids. In 2018 zijn geen formele klachten bij de landelijke commissie ingediend. Wel zijn enkele klachten door ouders aan het bestuur gemeld. Deze zijn door de directeur-bestuurder verder afgehandeld.

2.3.8 Zaken met politieke of maatschappelijke impact

Er deden zich geen zaken met politieke of maatschappelijke impact voor.

2.3.9 Verbonden partijen

Het bestuur heeft een samenwerkingsrelatie met het samenwerkingsverband Passend Onderwijs Fryslân. PCBO Dantumadiel is hiermee verbonden op basis van de wetgeving Passend Onderwijs (2014).

2.4 De Gebouwen

2.4.1 Onderhoud

De bouwkundige en financiële begeleiding van het onderhoud wordt gedaan door de afdeling materiële zaken van het Onderwijsbureau Meppel. Er is voor elke school een rode map, waarin de onderhoudsplanning voor de komende jaren is vastgelegd. Deze mappen zijn de basis voor de financiële onderbouwing van het onderhoud en de noodzakelijke reservering. Deze informatie wordt ook gebruikt voor de begroting van de scholen. Het dagelijkse onderhoud is de verantwoordelijkheid van de schooldirecteur en wordt grotendeels uitgevoerd door ingehuurde werknemers van NEF. Onderhoud van de 'buitenkant' gebeurt op basis van het vastgestelde programma Huisvestingsvoorzieningen Onderwijs. Dit programma is tijdens het overleg met de gemeente en de schoolbesturen vastgesteld. Sinds 2015 is het bestuur zelf verantwoordelijk voor het binnen- en buitenonderhoud van de gebouwen. Als gebaar heeft de gemeente in de warme overdracht van de verantwoordelijkheid van het onderhoud naar de scholen nog een aantal substantiële posten vergoed. Dit heeft plaats gevonden in nauw overleg met OBM te Meppel. De directeur-bestuurder heeft elk kwartaal een voortgangsoverleg met de medewerkers van OBM over de projecten in de scholen.

2.4.2 Verbouw

Er hebben in 2018 geen grote verbouwingen plaatsgevonden in of bij de schoolgebouwen.

2.4.3 Nieuwbouw

In 2018 is geen nieuwbouw gepleegd, wel is gewerkt in een project- en stuurgroep aan de voorbereidingen voor de nieuwbouw van de Campus Damwâld. De bouw hiervan zal in 2019 worden opgestart. De oplevering staat gepland voor 1 augustus 2020.

2.5 Beleidsontwikkelingen

In 2018 hebben we in de scholen de reflectieve dialoog geïntroduceerd om het didactisch handelen verder te versterken. Het creëren van eigenaarschap bij de leerkrachten is hierbij de belangrijkste doelstelling. Middels lesobservaties en voortgangsgesprekken wordt het niveau bewaakt en vastgelegd in een zogenaamde reflectiematrix.

In 2018 heeft het SWV Fryslân bepaald dat besturen vrij zijn om het schoolondersteuningsprofiel opnieuw in eigen beheer vast te leggen. PCBO Dantumadiel neemt dit mee in de nieuwe schoolplanperiode en neemt afscheid van Q3. Met WKMKPO zal een nieuw profiel worden gedefinieerd.

In het kader van zorgondersteuning is het plusklassenbeleid vastgesteld. Dit is in 2016 uitgewerkt en deze klas functioneert nu. Diverse teams zijn gestart met de scholing Post HBO Begaafdheid (Karen Wolters). Na de scholing zal in 2019 aangepast beleid volgen met betrekking tot de plusklas. De verplichtingen inzake ambulante begeleiders (tripartiete akkoord) zijn in 2018 beëindigd.

In 2018 is het strategisch beleidsplan 'Onderwijs dicht bij uw kind' in werking getreden voor de periode tot en met 2023. Jaarlijks wordt op basis van dit strategische plan een bestuursjaarplan geformuleerd waarin de in dat jaar te behalen resultaten alsmede de aanpak/werkwijze worden beschreven. Aan het einde van ieder jaar verantwoordt de directeur-bestuurder de behaalde resultaten.

Het vastgestelde meerjaren strategisch beleidsplan staat ter inzage op onze website.

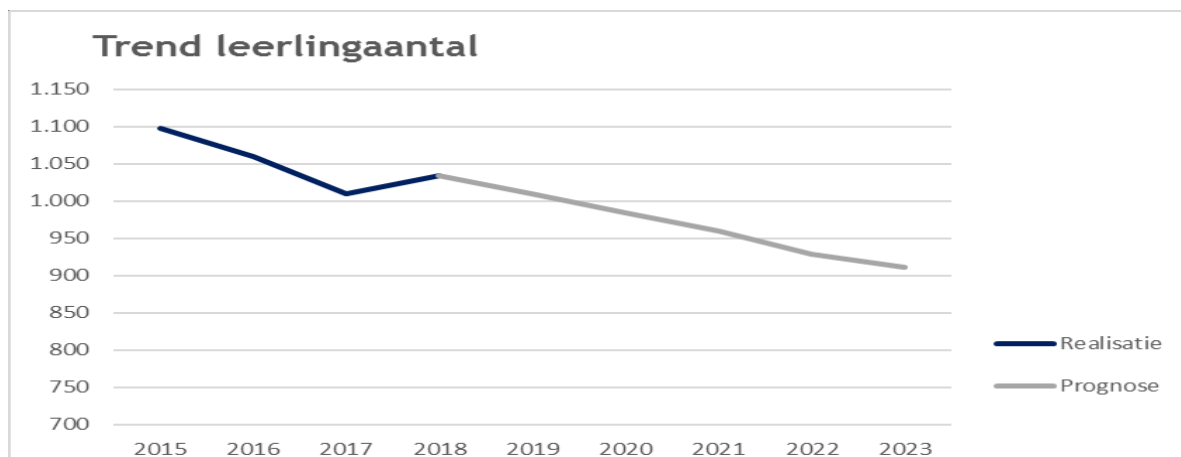
Hoofdstuk 3. Financiën

De bestuurlijke organisatie van de vereniging is die van een model met een gemandateerde directeur-bestuurder, aangevuld met toezichhoudende bestuursleden zonder portefeuille. De directeur-bestuurder is integraal verantwoordelijk op alle beleidsterreinen.

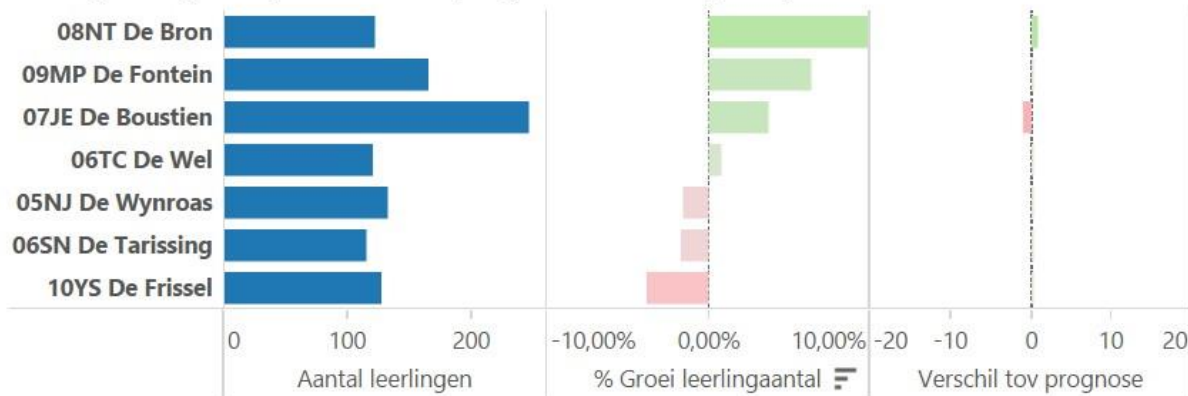
Op schoolniveau ligt de integrale eindverantwoording bij de schooldirecteuren.

De ledenvergadering is het hoogste orgaan binnen de organisatie. Het bestuur legt verantwoording af over het gevoerde beleid aan de leden.

3.1 Algemene ontwikkeling

Omvang leerlingaantal (1 oktober 2018) en groei % t.o.v. voorgaand jaar

De personele bekostiging vanuit het ministerie is gebaseerd op de teldatum per 1 oktober en geldt voor het daaropvolgende schooljaar. Verder geldt dat vergoeding voor de leerlingen in de onderbouw hoger ligt dan die voor de leerlingen in de bovenbouw.

Wat betreft de personele inzet heeft de vereniging ervoor gekozen om de zogenaamde T-systematiek te hanteren. Dit houdt in dat de personele inzet wordt gebaseerd op het aantal leerlingen op 1 oktober van het betreffende schooljaar. Deze systematiek wijkt af van de bekostiging van het ministerie, welke gebaseerd is op de T-1 systematiek. Hierbij wordt de personele bekostiging (vanuit het ministerie) gebaseerd op het aantal leerlingen op 1 oktober van het voorgaande kalenderjaar. Er is binnen de vereniging gekozen voor de T-systematiek om de inzet van personeel te baseren op basis van het aantal leerlingen, dat daadwerkelijk in het betreffende kalenderjaar op school aanwezig zijn.

Zoals eerder is aangegeven, blijkt uit bovenstaande gegevens dat het aantal leerlingen de komende jaren zal dalen. Dit beeld wordt bevestigd door de dalende trend van het aandeel van de

onderbouw. Hierdoor is de verwachting dat de vergoeding van het ministerie voor de personele bekostiging de komende jaren zal dalen.

3.2 Vermogenspositie

De kengetallen die iets zeggen over de financiële positie van de vereniging zijn: liquiditeit, solvabiliteit en het weerstandsvermogen.

Kengetallen	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Realisatie 2018
Solvabiliteit	87,2%	77,4%	76,0%
Liquiditeit (Quick ratio)	4,24	6,12	4,87
Weerstandsvermogen	26,6%	32,2%	24,6%

De liquiditeit geeft aan in hoeverre de vereniging in staat is om op tijd haar schulden te kunnen betalen en de solvabiliteit geeft aan in hoeverre de vereniging in staat is om in geval van liquidatie aan haar verplichtingen te voldoen.

De onderneming is liquide bij een ratio van 1 of meer en de onderneming is solvabel wanneer het percentage hoger dan of gelijk is aan 25%. Verder heeft de vereniging in haar financieel beleidsplan het weerstandsvermogen vastgesteld op minimaal 5%.

Samenvatting vermogenspositie

De vereniging heeft het kalenderjaar 2018 afgesloten met een klein positief resultaat. De kengetallen worden beïnvloed door het exploitatieresultaat. De kengetallen laten zien dat de financiële positie van de vereniging vergelijkbaar is met voorgaand kalenderjaar. De vereniging is in ruime mate in staat om eventuele toekomstige tegenvallers op te kunnen vangen.

In de begroting 2019 wordt een negatief resultaat verwacht.

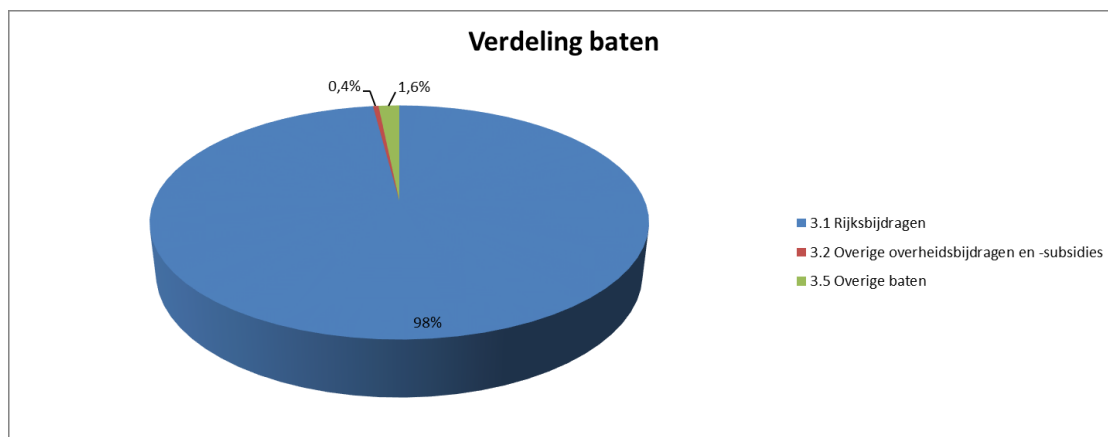
3.3 Exploitatieresultaat

Exploitatie	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Begroting 2018
3. BATEN			
3.1 Rijksbijdrage OCW	5.903.417	6.157.664	5.756.915
3.2 Overige overheidsbedragen en subsidies	21.999	26.672	7.281
3.5 Overige Baten	93.812	101.187	61.270
Totaal Baten	6.019.228	6.285.523	5.825.466
4. LASTEN			
4.1 Personele Lasten	4.641.455	4.917.226	4.460.785
4.2 Afschrijvingslasten	224.584	289.263	252.959
4.3 Huisvestingslasten	333.720	389.869	391.040
4.4 Overige Lasten	539.402	661.262	652.468
Totale lasten	5.739.161	6.257.620	5.757.252
RESULTAAT	280.067	27.903	68.214
5. Financiële baten/lasten	2.795	1.394	10.000
NETTO RESULTAAT	282.862	29.297	78.214

Het exploitatieresultaat over het kalenderjaar 2018 bedraagt € 29.297. De begroting 2018 ging uit van een resultaat van € 78.214. Dat het resultaat over 2018 afwijkt van de begroting, wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere gerealiseerde personeelskosten.

3.4 Baten

De realisatie van de totale baten is 7,9% hoger dan de begroting en 4,4% hoger dan het voorgaande kalenderjaar. Zoals uit onderstaande grafiek blijkt is de vereniging in belangrijke mate, te weten 98%, afhankelijk van de overheid (ministerie en gemeente). De opbrengsten bestaan grotendeels uit de Rijksbijdragen (98%). Dit is gelijk aan voorgaand jaar.

Door de afhankelijkheid van het aantal leerlingen gelet op de opbrengsten en doordat de kosten op korte termijn voor een groot deel niet te beïnvloeden zijn, is het belangrijk de ontwikkeling van het aantal leerlingen in de gaten te houden, zodat tijdig de noodzakelijke maatregelen genomen kunnen worden.

De rijksbijdragen zijn 7,0% hoger dan begroot en 4,3% hoger dan kalenderjaar 2017. De rijksbijdragen vallen hoger uit. Dit wordt vooral veroorzaakt door normaanpassingen van het ministerie in verband met salarisverhoging en een eenmalige uitkering als gevolg van de nieuwe cao, hogere vergoeding prestatiebox, niet begrote middelen voor werkdrukverlaging, hogere vergoeding kleine scholentoeslag en niet begrote rijksvergoeding studieverlof.

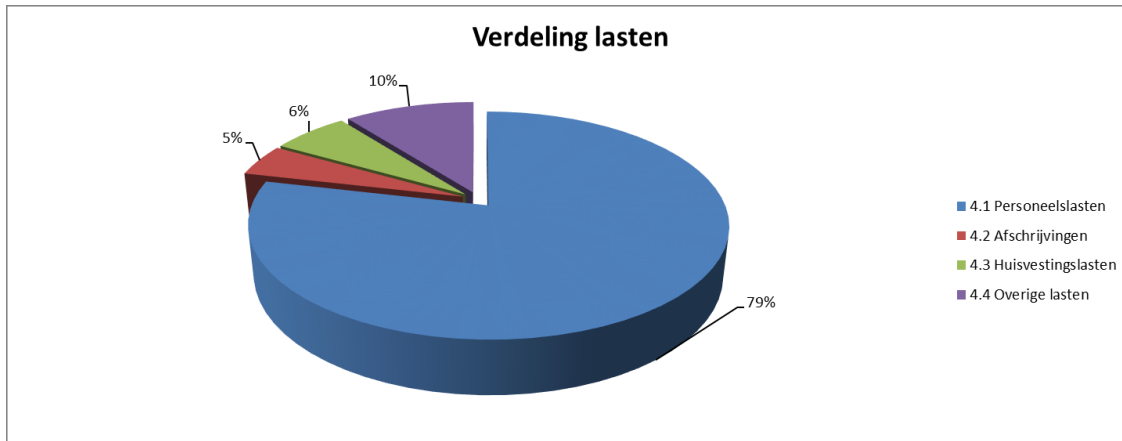
De overige overheidsbijdragen zijn iets hoger dan begroot doordat een aantal kleinere subsidies is ontvangen van de gemeente en de provincie waar in de begroting geen rekening mee is gehouden.

Per saldo vallen de overige baten hoger uit dan begroot. Dit komt met name doordat er meer ouderbijdragen zijn ontvangen en een niet begrote vergoeding voor niet onderwijskundige ondersteuning.

3.5 Lasten

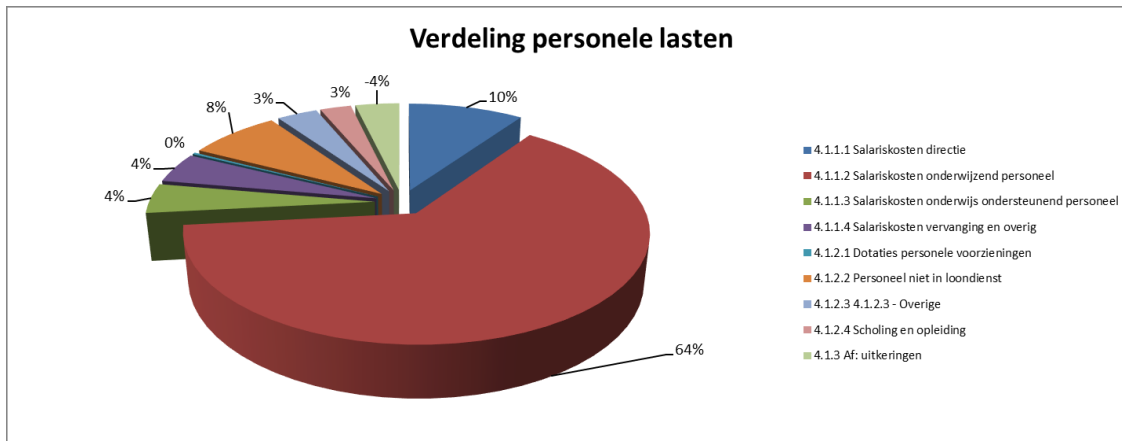
De realisatie van de totale lasten is 8,7% hoger dan de begroting en is 9,0% hoger dan het voorgaand kalenderjaar.

Zoals uit voorgaande grafiek blijkt, bestaan de kosten in belangrijke mate uit personele lasten, te weten 79%. De andere kosten bestaan voor 5% uit afschrijvingen, voor 6% uit huisvestingslasten en voor 10% uit overige lasten.

De personeelslasten zijn toegenomen ten opzichte van de begroting met 10,2% en ten opzichte van voorgaand jaar met 5,9%.

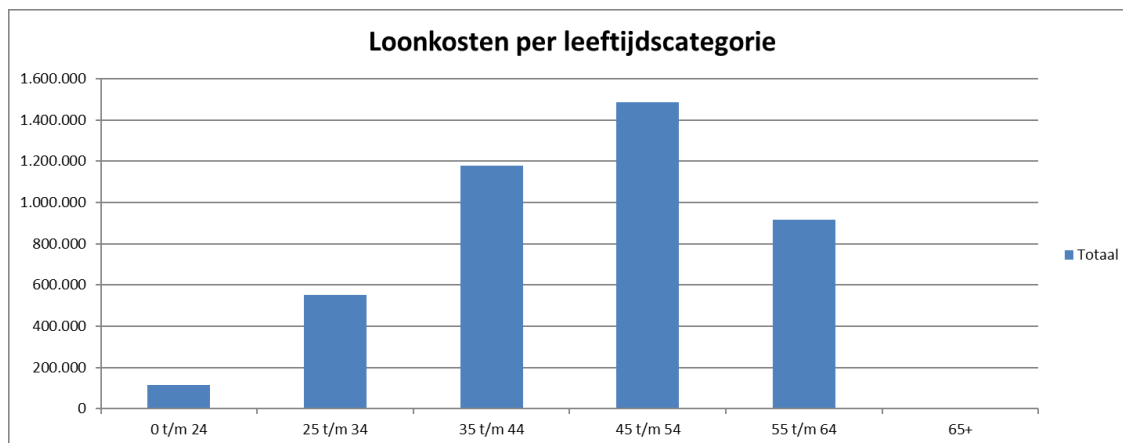
De salariskosten, inclusief uitkeringen, vallen hoger uit dan begroot. Met name de salariskosten OP zijn hoger door een hogere inzet en een hogere GPL. De hogere inzet OP wordt veroorzaakt door meer leerlingen bij aanvang schooljaar 18/19 en extra formatieve inzet voor werkdrukverlaging. De GPL is hoger door de CAO stijgingen. Door een lager ziekteverzuimpercentage zijn de salariskosten vervanging en de overig salariskosten lager dan begroot.

De overige personele lasten vallen lager uit, met name doordat de kosten van afkoopregelingen slechts ten dele zijn gerealiseerd.

De kosten voor scholing en opleiding vallen hoger uit dan begroot.

Er zijn meer kosten voor de inhuur van personeel gemaakt dan begroot. De hogere inhuurkosten betreft extra inzet in verband met grotere groepsgrootte van een kleutergroep.

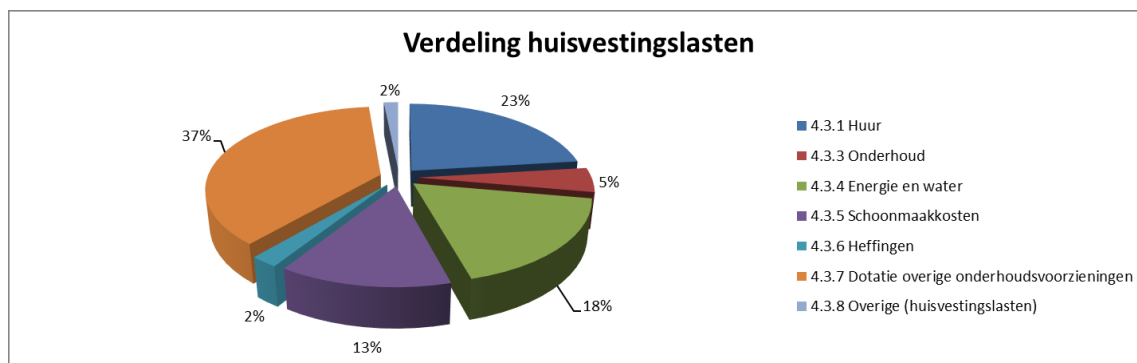
In onderstaande grafiek zijn de loonkosten weergegeven per leeftijdscategorie. Hieruit blijkt duidelijk dat een groot deel van de loonkosten betrekking hebben op de leeftijdscategorie van 45 tot en met 54 jaar.

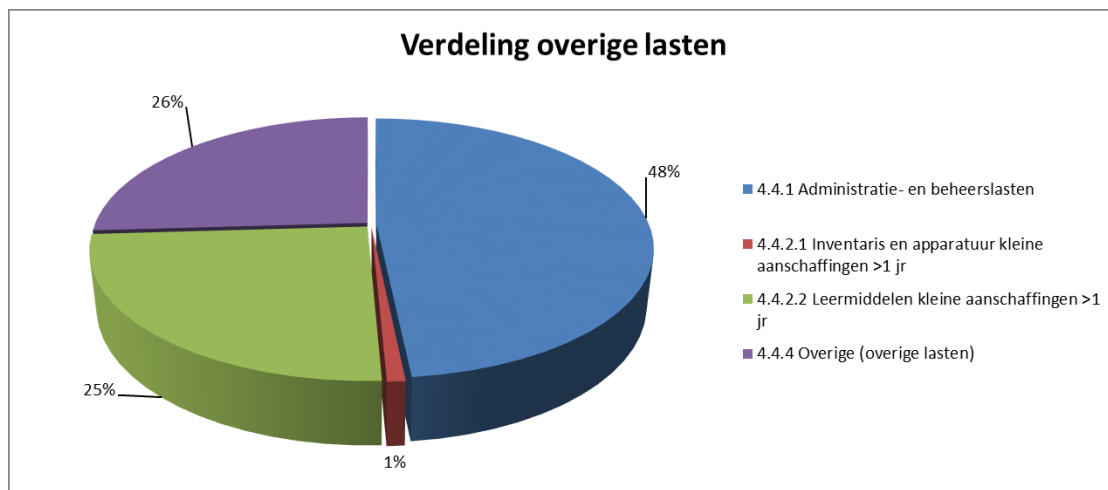
Er dient vanaf 2008 een voorziening te worden opgenomen voor de kosten van jubilea van het personeel in geval van 25-jarig of 40-jarig dienstverband binnen het onderwijs. Dit is een in 2008 gevormde voorziening. De voorziening wordt opgebouwd voor het personeel dat langer dan 5 jaar in dienst is. Daarnaast wordt rekening gehouden met een 'blijfkans' van het personeel. In 2018 is aan deze voorziening € 14.949 gedoteerd en is € 3.120 onttrokken.

De afschrijvingskosten bestaan voor een groot deel uit de investeringen in inventaris en apparatuur en daarnaast uit investeringen in leermiddelen. De afschrijvingslasten zijn 14,4% hoger dan begroot en ook 28,8% hoger dan voorgaand jaar. Er is in 2018 meer geïnvesteerd in Chromebooks en touchscreens dan begroot.

De huisvestingslasten bestaan vooral uit onderhoud aan schoolgebouwen. Die onderhoudskosten zijn verdeeld in een dotatie aan de onderhoudsvoorziening en het dagelijkse onderhoud. Deze kosten maken 42% van de totale huisvestingskosten uit. De huurkosten (23%), energie en water (18%) en overige huisvestingslasten (17%) bepalen de overige huisvestingslasten. De huisvestingslasten zijn nagenoeg gelijk aan de begroting. Ten opzichte van voorgaand jaar zijn de huisvestingslasten 16,8% hoger.

De overige lasten bestaan vooral uit de kosten voor administratie en beheer (48%). Verder zijn er kosten gemaakt voor kleine aanschaffen inventaris, apparatuur en leermiddelen (tezamen 26%) en zijn er overige kosten (26%). Dit is in het volgende figuur weergegeven.

Er zijn meer administratiekosten gemaakt dan begroot door hogere ICT-licenties, ICT-onderhoudscontracten en reproductiekosten.

De kleine aanschaffen (inventaris, apparatuur en leermiddelen) vallen per saldo iets hoger uit dan begroot. De kosten ICT leermiddelen en kosten schoolbibliotheek zijn met name hoger dan begroot. De overige lasten vallen lager uit dan begroot.

Verantwoording werkdrukmiddelen

In 2018 heeft het kabinet besloten middelen te verstrekken aan de scholen om de werkdruk in het onderwijs te doen verminderen.

Binnen de vereniging is voorlichting gegeven op alle scholen over het gevoerde beleid en zijn diverse modellen voor de inzet van de middelen gepresenteerd.

Met de teams zijn gesprekken gevoerd en alle P-MR geledingen is gevraagd om inzet van de besteding van de middelen.

Daarnaast heeft het bestuur mogelijkheden geboden om diverse scholingsmomenten gefaciliteerd onder lesgevende tijd te kunnen volgen.

Bestedingscategorie	Besteed bedrag in 2018	Toelichting
Personeel	€ 56.813	100% verstrekte middelen
Materieel	€ 0	
Professionalisering	€ 0	
Overige	€ 0	

3.6 Treasurybeleid

Het beleid van de vereniging ten aanzien van belenen en beleggen is vastgelegd in het treasurybeleid. Het treasurybeleid is conform het financieel beleidsplan van de vereniging uitgevoerd. Het beleid is conform het voorschrift belenen en beleggen van het ministerie. Een belangrijk uitgangspunt van het treasurybeleid is dat de vereniging te allen tijde moet kunnen beschikken over voldoende financiële middelen om aan haar verplichtingen te kunnen voldoen. Overtollige gelden c.q. surplus aan gelden dienen risicomijdend te worden weggezet bij degelijke banken met hoge ratingcriteria conform het treasurystatuut.

De financiële vaste activa van de vereniging bestaat uit een tweetal beleggingen bij Rabobank. Het betreffen obligaties gekocht in 2011. In onderstaand overzicht zijn de beleggingen met boekwaarde en looptijd in beeld gebracht.

Belegging			Aantal	Boekwaarde 31-12-2017 in €	Boekwaarde 31-12-2018 in €	Jaar van aanschaf	Jaar van afloop
Rabobank Nederland			125.000	125.000	125.000	2.011	2.020
Totaal			125.000	125.000	125.000		

Naast de beleggingen is er een bedrijfsbonusrekening en een depositorekening waarop rente ontvangen wordt.

Hoofdstuk 4. Toekomstige ontwikkelingen

Elke school werkt met jaarplannen die gebaseerd zijn op het schoolplan 2015-2019 en dat daarnaast inspeelt op actuele ontwikkelingen. Evaluatie vindt plaats tijdens gesprekken van de directeur met de directeur-bestuurder en in de evaluaties van het jaarplan.

Daarnaast is er een strategisch beleidsplan op verenigingsniveau. In dit plan wordt het beeld geschetst hoe de organisatie PCBO Dantumadiel er over een aantal jaren moet uitzien. Dat wordt kernachtig geformuleerd in de missie die we als organisatie gekozen hebben te weten 'onderwijs dicht bij uw kind'. En dat in meer dan één betekenis van het woord. Vanuit de missie zijn de centrale doelstellingen van de organisatie bepaald en waar mogelijk ook vertaald naar gewenste en concrete resultaten. Het jaarthema 2019 is 'bouwen op een sterk fundament'.

Huisvesting

De gemeente Dantumadiel werkt volgens het integraal huisvestingsplan dat samen met de schoolbesturen is opgesteld. In 2018 zijn de voorbereidingen getroffen voor de Campus Damwâld. Hierin zullen de scholen in Damwâld worden samengevoegd. Het streven is te komen tot een brede school. Wegens de leerlingendaling ontstaat er ook meer formele leegstand in de overige scholen. Samen met de gemeente wordt beleid gemaakt hoe we omgaan met deze leegstand.

Financiën

Bij het opstellen van de begrotingen per school wordt gewerkt met taakstellende afspraken ten aanzien van de inzet van personeel. Met de schooldirecteuren worden resultaatafspraken gemaakt. Gezien de daling van het leerlingenaantal zullen de inkomsten teruglopen. Hier moet tijdig op ingespeeld worden. Daarnaast gaat het bestuur beleid ontwikkelen ten aanzien van de inzet van het eigen vermogen.

Goed onderwijs, goed bestuur

De wettelijke scheiding tussen bestuur en toezicht is in onze organisatie afgerond. Het enige dat nog resteert is het vaststellen van een intern toezichtskader. In 2018 is dit onderdeel afgerond met de wijziging van de aansturing. De algemeen directeur is als directeur-bestuurder aangesteld door de ledenvergadering. In 2018 is dit geformaliseerd door middel van een statutenwijziging. Het managementstatuut is in aansluiting hierop aangepast in 2018.

Goed werkgeverschap

Door de terugloop van het aantal leerlingen zal ook het personeelsbestand kleiner worden. Er zal aandacht moeten zijn voor de manier waarop dit gebeurt. Het gebruik van payrollorganisaties behoort tot de mogelijkheden. Een zorgvuldige werkwijze is daarbij voorwaarde. De hantering van de functiemix geeft mogelijkheden tot functiedifferentiatie voor het personeel. De verwachting is dat de invoering en de uitwerking van de nieuwe cao voor een impuls zorgt voor wat betreft het upgraden van L10 naar L11. Het ziekteverzuim heeft voortdurend de aandacht van het bestuur. Daarbij ligt de nadruk niet alleen op het terugdringen van dat verzuim maar vooral op het creëren van optimale arbeidsomstandigheden, zodat veiligheid en gezondheid van het personeel, maar ook die van de leerlingen worden gewaarborgd.

Schoolleiders

Schoolleiders van basisscholen krijgen jaarlijks een 'eigen' (na)scholingsbedrag toegekend. Het geld dat hiermee is gemoeid, wordt opgenomen in de lumpsum. De investering in schoolleiders is nodig omdat zij cruciaal zijn voor de kwaliteit van het onderwijs op een school. De verdeling van het extra geld voor opleiding is gekoppeld aan cao-afspraken. Dat betekent dat het geld ook daadwerkelijk wordt uitgegeven aan bijscholing en niet ergens anders aan wordt besteed. In de CAO-PO zijn afspraken gemaakt over de verplichte registratie van schoolleiders. Alle directieleden worden verplicht zich te registreren. De werkgever betaalt deze kosten.

Hoofdstuk 5. Continuïteitsparagraaf

In dit onderdeel van het jaarverslag wordt ingegaan op de verwachte kengetallen, de meerjarenbegroting en de overige rapportages met betrekking tot de mogelijke risico's van de vereniging.

Verwachte kengetallen:

Kengetal	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Personele bezetting in FTE						
- Bestuur / Management	5,28	5,13	5,09	5,03	5,03	5,00
- Personeel primair proces	49,11	50,69	48,44	47,14	46,31	46,00
- Ondersteunend Personeel	5,88	5,95	5,78	5,35	5,35	5,00
Leerlingaantallen per 1 oktober	1.034	1.009	984	959	928	911

In bovenstaand overzicht staan onder meer de kengetallen met betrekking tot personeel. We hebben naar verwachting te maken met een flinke afname van de leerlingen de komende jaren. (Zie voor een verdere toelichting 2.3.2 Leerlingenaantallen.) Voor de komende jaren zullen door deze leerlingendaling minder arbeidsplaatsen beschikbaar zijn. Het bevoegd gezag probeert zoveel mogelijk gedwongen ontslagen te voorkomen door gebruik te maken van onder meer bestaande (senioren)regelingen en projectgelden, maar gedwongen ontslag kan niet uitgesloten worden. PCBO Dantumadiel wil anticiperen op het dalende aantal leerlingen door nadrukkelijk de samenwerking te zoeken met onderwijsbesturen met als doel het realiseren van brede scholen en integrale kindcentra in Noordoost Friesland. In het voorgenomen huisvestingsproject in Damwâld wordt hierop al geanticipeerd, daar waar mogelijk wordt er samengebouwd met (keten) partners.

Meerjarenbegroting/ Balans voor de komende jaren:

Pro forma balans Dantumadiel	Realisatie 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Immateriële vaste activa						
Materiële vaste activa	1.812.668	1.612.017	1.637.954	1.447.036	1.448.674	1.314.672
Financiële vaste activa	125.000	125.000	-	-	-	-
Totale vaste activa	1.937.668	1.737.017	1.637.954	1.447.036	1.448.674	1.314.672
Vorderingen	357.914	380.386	375.026	370.444	367.612	360.056
Liquide middelen	2.122.988	2.234.722	2.076.409	2.337.501	2.411.573	2.502.096
Totale vlottende activa	2.480.902	2.615.108	2.451.435	2.707.945	2.779.185	2.862.152
TOTAAL ACTIVA	4.418.570	4.352.125	4.089.389	4.154.981	4.227.859	4.176.824
Algemene reserve	1.503.857	1.312.809	1.267.593	1.276.030	1.310.344	1.286.749
Bestemmingsreserve privaat	1.854.371	1.854.371	1.854.371	1.854.371	1.854.371	1.854.371
Eigen Vermogen	3.358.228	3.167.180	3.121.964	3.130.401	3.164.715	3.141.120
Voorzieningen	550.966	655.985	450.989	520.172	565.334	541.229
Langlopende schulden						
Kortlopende schulden	509.376	528.960	516.436	504.408	497.810	494.475
TOTAAL PASSIVA	4.418.570	4.352.125	4.089.389	4.154.981	4.227.859	4.176.824

Deze meerjarenbegroting is gebaseerd op de standaardindeling van de Regeling jaarverslaglegging onderwijs en omvat de cijfers van 2018 en de komende vijf jaren.

Financieringsstructuur

De financieringsstructuur zal niet wezenlijk wijzigen. De vereniging is over 2018 en de komende jaren voldoende solvabel.

Huisvestingsbeleid

Het huisvestingsbeleid wordt, na op overeenstemming gericht overleg, vastgesteld door de gemeentelijke overheid. Voor de coördinatie van preventief en technisch onderhoud alsmede voor de ondersteuning bij de Lokaal Educatief Agenda is een dienstverleningscontract afgesloten met het Onderwijsbureau Meppel. In 2016 is een aanvang gemaakt met de Gemeente Dantumadiel om in Damwâld een nieuwe brede school te bewerkstelligen, onze scholen in Damwâld (De Bron en De Fontein) zullen worden samengevoegd op één locatie.

Mutaties van reserves en voorzieningen

Het eigen vermogen en de reserves zullen zich redelijk stabiel ontwikkelen; een afname zal naar verwachting worden gerealiseerd door een negatief exploitatieresultaat in 2019.

De stand van de voorzieningen beweegt zich tussen de 4,5 en 6,5 ton EURO.

De voorzieningen zijn toereikend voor onderhoud de komende jaren.

Meerjarenbegroting/ exploitatie voor de komende jaren:

Exploitatie	Realisatie 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
3. BATEN						
3.1 Rijksbijdrage OCW	6.157.664	6.168.153	6.168.734	6.089.264	6.030.210	5.931.311
3.2 Overige overheidsbedragen en subsidies	26.672	27.063	12.054	1.700	0	0
3.5 Overige Baten	101.187	64.270	66.920	58.770	61.170	58.770
Totaal Baten	6.285.523	6.259.486	6.247.708	6.149.734	6.091.380	5.990.081
4. LASTEN						
4.1 Personele Lasten	4.917.226	4.990.683	4.806.327	4.716.003	4.678.132	4.662.937
4.2 Afschrijvingslasten	289.263	317.366	312.712	274.934	227.874	202.079
4.3 Huisvestingslasten	389.869	387.470	402.570	412.770	412.770	412.770
4.4 Overige Lasten	661.262	770.015	786.315	752.590	753.290	750.890
Totale lasten	6.257.620	6.465.534	6.307.924	6.156.297	6.072.066	6.028.676
RESULTAAT	27.903	-206.048	-60.216	-6.563	19.314	-38.595
5. Financiële baten/lasten	1.394	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
NETTO RESULTAAT	29.297	-191.048	-45.216	8.437	34.314	-23.595

Het negatieve begrote exploitatieresultaat in 2019 komt voornamelijk door extra inzet zorgmiddelen 2017.

Interne risicobeheersing en controlesystemen

Ieder kwartaal neemt het bevoegd gezag door middel van een managementrapportage de financiële stand van zaken door met de controller van het Onderwijsbureau Meppel. Indien nodig worden dan zaken bijgesteld en aanpassingen doorgevoerd. Ook spreekt de controller na het gesprek met het bevoegd gezag apart met alle schooldirecteuren over de realisering van de schoolbegroting tot dusver. De budgethouders wordt om commentaar gevraagd op sterk afwijkende posten en ook hier kunnen dan zaken worden bijgesteld c.q. aangepast.

Op deze wijze kan tijdig worden ingegrepen als zaken mis dreigen te gaan. Ook vergroot een dergelijk overleg het inzicht van betrokkenen in de geldstroom.

Er is een planning- en controlecyclus. Elk jaar wordt een meerjarenbegroting opgesteld. Hierin worden plannen, ontwikkelingen, beleid en de financiële gevolgen hiervan uitgewerkt.

Het plan en de begroting voor het eerstkomende jaar is taakstellend binnen de vereniging.

Periodiek worden de gerealiseerde cijfers en uitkomsten getoetst in relatie tot deze jaarbegroting, zoals hierboven is beschreven.

De jaarcijfers worden gecontroleerd door een externe accountant. Hiermede worden de jaarcijfers van de vereniging qua betrouwbaarheid bevestigd.

Risico's en onzekerheden

Krimp van leerlingenaantallen

De verwachte terugloop van de leerlingen en de daarbij samenhangende lagere prognose van Rijksbijdragen heeft flinke impact op de formatie en heeft impact op bezetting/huisvesting op de scholen (verwachte leegstand van lokalen). Krimp noopt de vereniging tot bezuinigingsmaatregelen qua huisvestingskosten en tot inspanningen om te werken met een flexibele schil qua personeel.

Wet Werk en Zekerheid

De impact van de Wet Werk en Zekerheid op de vereniging is het mogelijk uitbetalen van ontslagvergoedingen welke hoger zijn dan voorgaande jaren (voor 2018).

Onderzoek naar vormen van samenwerking

Gedurende 2019 zal verder worden onderzocht in hoeverre en in welke vorm de vereniging kan samenwerken met naburige verenigingen en/of organisaties van christelijk basisonderwijs. Kwaliteit van onderwijs en beheersbare organisatiekosten op korte en lange termijn zijn hierin bepalend. Als samenwerkingspartner is vooralsnog gekozen voor PCBO Ferwerderadiel.

Rapportage toezichthoudend orgaan

Het bevoegd gezag werkt met een directeur-bestuurder en een stafbureau ter ondersteuning en advisering van de directeur-bestuurder over inhoudelijke en financiële beleidsvraagstukken. Het bestuur heeft een toezichthoudende rol en is formeel het eindverantwoordelijke orgaan naar de ledenvergadering. Zie ook hoofdstuk 2 ten aanzien van de totstandkoming van het toezichthoudend orgaan en de genomen besluiten. In het jaar 2018 vonden acht bestuursvergaderingen plaats.

Overzicht activiteiten toezichthouder

Activiteiten

Door de toezichthouder zijn taken gemandateerd aan de directeur-bestuurder. Deze heeft de taken met betrekking tot de monitoring van de kwaliteit op alle scholen uitgevoerd.

Door de directeur-bestuurder zijn verschillende activiteiten ondernomen in 2018, bijv. het regelmatig bezoeken van de directeuren van de scholen om gesprekken te voeren over de voortgang van de schoolontwikkeling, de kwaliteit op de school monitoren en eventuele vervolgstappen initiëren, contacten over de scholen met de inspectie en de begeleiding van directeuren.

In 2018 zijn de statuten gewijzigd en is er door de toezichthoudende bestuursleden in de laatste maanden van 2018 gewerkt conform het vastgestelde reglement.

Vooruitblik 2019

Professionele Leergemeenschap

In 2016 is een start gemaakt binnen de vereniging met een nauwere samenwerking en afstemming tussen de locaties. Dit vindt plaats vanuit het beginsel: '*centraal wat moet en decentraal wat kan*'. Het streven is om enerzijds de efficiency te bevorderen en anderzijds de 'eigen' kleur van de locaties te behouden. De samenwerking is gebaseerd op de uitgangspunten van een professionele leergemeenschap (PLG).

Er zijn gezamenlijk scholingstrajecten uitgezet om de professionaliteit van de directeuren (en de intern begeleiders) te bevorderen.

Huisvesting

In 2016 is voor wat betreft de beoogde huisvesting in Damwâld gekozen voor het scenario van vervangende nieuwbouw, de locatie naast de sporthal. Op deze wijze wordt een optimale integratie bereikt. De bouw zal worden gestart in 2019.

Bijlage Verantwoording inzet middelen prestatiebox

Over de besteding van de middelen uit de prestatiebox legt het schoolbestuur jaarlijks verantwoording af volgens de reguliere systematiek van de jaarrekening. Er is sprake van bijzondere bekostiging en niet van een subsidieregeling met aparte verantwoordingslasten. De prestatiebox is bedoeld voor opbrengstgericht werken, professionalisering van leraren en schoolleiders en cultuureducatie. In 2018 hebben de scholen van PCBO Dantumadiel in totaal € 189.069 ontvangen in het kader van de prestatiebox. De scholen zijn vrij in de besteding van het budget en mogen zelf de accenten kiezen binnen de verdeling. Wel moet er verantwoording worden afgelegd aan het bestuurskantoor voor de keuzes van de besteding. De totale verantwoording van de prestatiebox is door PCBO Dantumadiel in het jaarverslag en de jaarrekening opgenomen.

De middelen van de prestatiebox zijn binnen de vereniging ingezet op de doelstellingen die de prestatiebox beoogt en passend bij de ambities van PCBO Dantumadiel. Hierbij zijn de middelen als volgt ingezet:

- Professionalisering: de middelen zijn op alle scholen ingezet in het kader van reguliere scholing gericht op professionalisering en opbrengstgericht werken.
- Kwaliteitsimpuls: naast de reguliere scholing loopt er op een aantal scholen, met externe ondersteuning, een traject specifiek gericht op verbetering van de onderwijskundige kwaliteit, opbrengstgericht werken en professionalisering van de leerkrachten.
- Extra formatie: ter verbetering van opbrengstgericht werken is er op een aantal scholen tijdelijke ondersteuning aan de formatie toegevoegd.
- Professionalisering schoolleiders: in het kader van professionalisering is een tweetal masterclasses ingekocht en is een tweedaagse georganiseerd met diverse externe professionals.
- Cultuureducatie: alle scholen hebben activiteiten op het gebied van culturele vorming georganiseerd.

PCBO Dantumadiel heeft de bedragen voor opbrengstgericht werken, voor professionalisering van leraren in het basisonderwijs en voor cultuureducatie verwerkt in de begroting. Deze bedragen zijn niet meer geormerkt. Ook in 2019 zal de prestatiebox ingezet worden ter verbetering van opbrengstgericht werken en verdergaande professionalisering.

Bestuur (Raad van Toezicht) PCBO Dantumadiel

Samenstelling bestuur:

- De heer Willem van der Kooi (voorzitter), Feanwâlden
- De heer Sjoerd Postma, Damwâld
- De heer Romke Hekstra, Damwâld
- Mevrouw Binnie Damstra-Hoekstra, Driezum

Vergaderingen en informele bijeenkomsten

Tot en met juli 2018 was nog sprake van een vereniging met een ledenvergadering als toezichthouder. De jaarrekening 2017 en de begroting 2018 zijn dan ook nog onder die verantwoordelijkheid vastgesteld.

Met ingang van 18 juni 2018 heeft het bestuur een toezichthoudende status gekregen. Het bestuur bepaalt een aantal aandachtspunten voor het komende jaar. Hieraan wordt zowel tijdens de formele als informele bijeenkomsten extra aandacht besteed.

Vergaderingen

In 2018 heeft het toezichthoudend bestuur 8 keer formeel vergaderd. In de vergaderingen zijn de volgende besluiten genomen:

Nr.	Datum	Besluit
1	180115	Het Arbobeleidsplan wordt vastgesteld.
2	180115	Het Ziekteverzuimbeleidsplan wordt vastgesteld.
3	180212	De begroting 2018 wordt vastgesteld.
4	180212	De statuten worden vastgesteld en gaan ter instemming naar de Algemene Ledenvergadering op 5 juni 2018.
5	180312	Het strategisch beleidsplan 2018-2022 wordt vastgesteld.
6	180312	Het bestuursverslag bij de jaarrekening 2017 wordt vastgesteld.
7	180514	De concept jaarrekening 2017 wordt in afwachting van accountantsverslag goedgekeurd.
8	180716	De jaarrekening 2017 (incl. accountantsverslag) wordt goedgekeurd en getekend door de aanwezige bestuursleden (Damstra, Van der Kooi, Hekstra en Van Tol). Op 24 september tekende bestuurslid Postma de jaarrekening.
9	180716	Het (meerjaren) bestuursformatieplan 2018-2022 wordt goedgekeurd.
10	181119	Het toezichthoudend bestuur gaat akkoord met de begroting 2019.

Daarnaast kwamen er meerdere andere onderwerpen aan bod. De belangrijkste zijn:

- Kwartaalcijfers, jaarrekening en begroting
- Statutenwijziging
- Strategisch Beleidsplan 2018-2022
- Campus Damwâld
- Voorbereiden inspectiebezoek op 5 mei 2018
- Meerjaren Bestuursformatieplan 2018-2019
- Handboek IBP
- Professioneel Statuut

De agenda's van de vergaderingen van het bestuur (Raad van Toezicht) bestaan enerzijds uit de reguliere onderwerpen (Personeelszaken, Financiën, Organisatie en Huisvesting) en anderzijds wordt de agenda bepaald op basis van de thema's die spelen binnen de vereniging en de aandachtspunten die door de Raad van Toezicht samen met de directeur-bestuurder geformuleerd zijn.

Daarnaast heeft het bestuur op 24 september 2018 met de GMR-leden van PCBO Dantumadiel een informeel gesprek gevoerd en hebben er op informele basis schoolbezoeken door de bestuursleden plaatsgevonden.

De Algemene Ledenvergadering kwam op 5 juni 2018 en 18 juni 2018 in vergadering bijeen.

PCBO Dantumadiel, 16 april 2019
Gert van Tol, directeur-bestuurder

Bijlage Jaarrekening 2018

Vereniging voor Protestants
Christelijk Basisonderwijs in
de gemeente Dantumadiel

Financieel jaarverslag 2018

Inhoudsopgave

Toelichting op onderdelen van het jaarverslag	Pagina
Bestuursverslag	0
Financiële kengetallen	29
Jaarrekening	
Balans per 31 december 2018	30
Staat van baten en lasten over 2018	32
Kasstroomoverzicht	33
Toelichting behorende tot de jaarrekening:	34
Grondslagen	34
Toelichting op de balans per 31 december 2018	37
Niet uit de balans blijvende verplichtingen	40
Gebeurtenissen na balansdatum	41
Model G, Overzicht doelsubsidies OCW	42
Toelichting op de staat van baten en lasten over 2018	43
Overzicht verbonden partijen	46
Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector	47
Bestemming van het resultaat	49
Gegevens over de rechtspersoon	50
Overige gegevens	
Controleverklaring	51

Financiële kengetallen

Aan de hand van de jaarrekening kunnen een aantal kengetallen en ratio's worden berekend die verder inzicht kunnen geven in de gevolgen van het gevoerde beleid over het boekjaar en waardoor het beeld uit de jaarrekening kan worden verduidelijkt.

<u>Kengetallen</u>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
<u>Rentabiliteit</u> <i>Exploitatieresultaat in een percentage van de totale baten.</i> De rentabiliteit geeft aan in hoeverre de inkomsten en uitgaven van een instelling elkaar in evenwicht houden.	0%	5%
<u>Current ratio</u> <i>Verhouding vlottende activa en kortlopend vreemd vermogen.</i> Deze verhouding geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is aan haar korte termijnverplichtingen te voldoen. Een waarde tussen de 1,5 en 2 is goed. Ligt de waarde boven de 1,5 dan is de organisatie in staat aan haar korte termijnverplichtingen te voldoen.	4,87	6,12
<u>Solvabiliteit 1</u> <i>Eigen vermogen in percentage van het totale vermogen</i>	76,0%	77,4%
<u>Solvabiliteit 2</u> <i>Eigen vermogen plus voorzieningen / totale passiva</i> De solvabiliteit geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is aan haar lange termijnverplichtingen te voldoen. 25% a 50% wordt als goed aangemerkt. Is de waarde hoger dan 25% (solvabiliteit 1) dan is de organisatie in staat om aan haar lange termijn verplichtingen te voldoen. Bij solvabiliteit 2 wordt door het ministerie van OCW een signaleringswaarde gehanteerd van 30%.	88,5%	89,4%
<u>Weerstandsvermogen</u> <i>(Eigen vermogen minus Materiele vaste activa) / Totale baten</i> Het weerstandsvermogen geeft de vrije vermogensbuffer aan voor het opvangen van calamiteiten. Een percentage tussen de 5 en 20 procent wordt gezien als voldoende buffer.	24,6%	32,2%
Aantal leerlingen per teldatum 1-10 (t-1)	1.010	1.060
Gemiddeld aantal FTE (exclusief vervanging)	60,27	58,25
<u>Personeelskosten per FTE</u>	81.588	79.686

A.1.1 Balans per 31 december 2018

(na verwerking resultaatbestemming)

1.	Activa	31 december 2018	31 december 2017
1.2	Materiële vaste activa	1.812.668	1.389.292
1.3	Financiële vaste activa	125.000	125.000
	Totaal vaste activa	1.937.668	1.514.292
1.5	Vorderingen	357.914	373.985
1.7	Liquide middelen	2.122.988	2.412.865
	Totaal vlottende activa	2.480.902	2.786.850
	Totaal activa	4.418.570	4.301.142

2. Passiva	31 december 2018	31 december 2017
2.1 Eigen vermogen	3.358.228	3.328.930
2.2 Voorzieningen	550.966	517.104
2.4 Kortlopende schulden	509.375	455.108
Totaal passiva	<u>4.418.570</u>	<u>4.301.142</u>

A.1.2 Staat van baten en lasten over 2018

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
3. Baten			
3.1 Rijksbijdrage OCW	6.157.664	5.756.915	5.903.417
3.2 Overige overheidsbijdragen	26.672	7.281	21.999
3.5 Overige baten	101.187	61.270	93.812
Totaal baten	6.285.524	5.825.466	6.019.228
4. Lasten			
4.1 Personeelslasten	4.917.226	4.460.785	4.641.455
4.2 Afschrijvingen	289.263	252.959	224.584
4.3 Huisvestingslasten	389.869	391.040	333.720
4.4 Overige lasten	661.262	652.468	539.402
Totaal lasten	6.257.620	5.757.252	5.739.161
Saldo baten en lasten	27.904	68.214	280.066
5 Financiële baten en lasten	1.394	10.000	2.795
Netto resultaat	29.298	78.214	282.862

A.1.3 Kasstroomoverzicht

	2018	2017
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat voor financiële baten en lasten	27.904	280.066
<i>Aanpassingen voor:</i>		
- Afschrijvingen	289.263	224.584
- Mutaties voorzieningen	33.862	87.513
<i>Veranderingen in vlottende middelen:</i>		
- Vorderingen	16.071	18.837-
- Kortlopende schulden	54.267	47.469-
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties	<u>421.367</u>	<u>525.857</u>
Ontvangen interest	<u>1.394</u>	<u>2.302</u>
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	422.761	528.160
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
(Des)investeringen materiële vaste activa	712.639-	201.620-
(Des)investeringen financiële vaste activa	-	124.868
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	<u>712.639-</u>	<u>76.752-</u>
Mutatie liquide middelen	289.878-	451.408
Beginstand liquide middelen	2.412.865	1.961.456
Mutatie liquide middelen	<u>289.878-</u>	<u>451.408</u>
Eindstand liquide middelen	<u>2.122.987</u>	<u>2.412.864</u>

Toelichting behorende tot de jaarrekening:

Grondslagen

De activiteiten van Vereniging voor Protestants Christelijk Basisonderwijs in de gemeente Dantumadiel bestaan uit het geven van primair onderwijs.

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. In deze regeling is vastgesteld dat de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn, met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen.

Voor zover niet anders is vermeld worden activa, voorzieningen en schulden opgenomen tegen de nominale waarde.

De genoemde bedragen, voorzover niet anders vermeld, zijn opgenomen in hele euro's.

Het kasstroomoverzicht is opgenomen volgens de indirecte methode. De toelichting vloeit voort uit de toelichting op de afzonderlijke posten in de jaarrekening en is daarom niet apart opgenomen.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname van het materieel vast actief.

De activeringsgrens is: € 500,-

Het systeem van afschrijvingen is als volgt:

Gebouwen, bestaande uit:

- Gebouwen 3% en 5% van de aanschafwaarde

Inventaris en apparatuur, bestaande uit:

- Inventaris 5% en 10% van de aanschafwaarde
- ICT 10% en 25% van de aanschafwaarde
- Technische inventaris 5% van de aanschafwaarde

Overige vaste bedrijfsmiddelen, bestaande uit:

- Onderwijsleerpakket 13% van de aanschafwaarde

Financiële vaste activa

De leningen en vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen. De onder de financiële vaste activa opgenomen obligaties worden, voorzover ze worden aangehouden tot het einde van de looptijd, gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs of lagere marktwaarde. Obligaties die niet tot het einde van de looptijd worden aangehouden, worden gewaardeerd tegen marktwaarde. Aandelen worden gewaardeerd tegen marktwaarde.

Vorderingen

Bij eerste verwerking worden de vorderingen opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en de geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. De vorderingen worden verminderd met de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van het bestuur. De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Algemene reserve

De Algemene reserve betreft een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag en wordt opgebouwd uit resultaatbestemming van overschotten die ontstaan uit het verschil tussen werkelijke baten en lasten.

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserve privaot is gevormd uit resultaten uit voorgaande jaren vanuit de private geldstromen en middels het private resultaat over het onderhavige boekjaar.

Voorzieningen

Voorzieningen worden opgenomen tegen nominale waarde, met uitzondering van voorzieningen ter zake van personeel en soortgelijke verplichtingen. Deze worden opgenomen tegen de berekende contante waarde. Een voorziening wordt eerst gevormd als voldaan is aan de vereisten terzake van het vormen van voorzieningen.

De voorziening jubilea is opgenomen tegen de contante waarde van de toekomstige uitbetalingen en is afhankelijk van de ingeschatte blijfkans, gemiddelde salarisstijging en disconteringsvoet. De werkelijke jubilea-uitkeringen worden ten laste van deze voorziening gebracht.

De voorziening duurzame inzetbaarheid wordt gevormd op basis van de ingediende verlofplanning van een personeelslid. Op basis van deze planning wordt het verlofsaldo bepaald. Dit saldo wordt contant gemaakt tegen het geldende discontopercentage. Tot op heden worden er nog maar zeer beperkt verlofplanningen gemaakt op basis van de regeling duurzame inzetbaarheid. De voorziening wordt pas opgenomen als de verplichting betrouwbaar is te schatten.

De voorziening onderhoud is gebaseerd op de onderhoudsplanning van de komende jaren. De dotatie is op basis van de planning berekend en gelijkmatig verdeeld over de jaren. Periodiek wordt de planning geactualiseerd. Jaarlijks wordt bekeken of de dotatie toereikend is. In de Regeling jaarverslaggeving onderwijs is een tijdelijke overgangsregeling opgenomen voor het toepassen van de methode van kostenegalisatie voor de voorziening groot onderhoud. Van deze tijdelijke overgangsregeling is gebruikt gemaakt bij het berekenen van de voorziening groot onderhoud.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Deze is gelijk aan de nominale waarde

Pensioenen

Er is één pensioenregeling. Dit betreft een Nederlandse regeling en wordt gefinancierd door afdrachten aan pensioenuitvoerder, te weten het bedrijfstakpensioenfonds ABP. Per ultimo boekjaar heeft dit pensioenfonds een dekkingsgraad van 103,8% (Beleidsdekkingsgraad). De pensioenverplichting wordt gewaardeerd volgens de "verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering". In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord. De stichting heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. De stichting heeft daarom de pensioenregeling verwerkt als een "verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering" en heeft alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Baten

Onder baten wordt verstaan de van overheidswege toegekende (normatieve) bijdrage OCW, overige OCW subsidies en (gemeentelijke) overheidsbijdragen, alsmede de van derden toegekende overige bijdragen. De baten worden toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben.

Lasten

De lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen. Verliezen die hun oorsprong vinden in het boekjaar worden in aanmerking genomen zodra deze voorzienbaar zijn.

A.1.4 Toelichting op de balans per 31 december 2018

1. Activa

1.2 Materiële vaste activa

	Aanschaf- waarde per 31	Afschrijvingen tot en met 31	Boekwaarde per 31	Mutaties 2018				Aanschaf- waarde per 31	Afschrijvingen tot en met 31	Boekwaarde per 31 december
				Investeringen	Desinves- teringen	Afschrijvingen	Afschrijvingen ~~desinvesteringen~~			
	december 2017	december 2017	december 2017					december 2018	december 2018	2018
1.2.1 Gebouwen en terreinen	143.670	50.073-	93.597	-	-	6.552-	-	143.670	56.626-	87.045
1.2.2 Inventaris en apparatuur	3.198.114	2.049.228-	1.148.886	656.002	0-	237.547-	0	3.854.116	2.286.775-	1.567.341
1.2.3 Overige vaste bedrijfs- middelen	640.544	493.736-	146.809	56.637	0-	45.164-	0	697.181	538.899-	158.282
Materiële vaste activa	3.982.329	2.593.037-	1.389.292	712.639	0-	289.263-	0	4.694.968	2.882.300-	1.812.668

Onder inventaris en apparatuur vallen de posten Meubilair, Technisch inventaris en ICT middelen.

Onder overige vaste bedrijfsmiddelen vallen investeringen in onderwijsleerpakket en overige investeringen.

1.3 Financiële vaste activa

	Boekwaarde per 31 december 2017	Mutaties 2018			Boekwaarde per 31 december 2018
		Investe- ringen	Desinves- teringen	Resultaat	
1.3.6 Effecten:					
Obligaties	125.000	-	-	-	125.000
Totaal	125.000	-	-	-	125.000

1.5 Vorderingen

	31 december 2018	31 december 2017
1.5.1 Debiteuren	1.988	1.852
1.5.2 Vorderingen OCW	259.267	282.568
De vordering OCW heeft betrekking op de overlopende posten vanuit de personele lumpsum, impulsgebieden en personeels- en arbeidsmarktbeleid.		
1.5.6 Overige overheden	242	12.274
1.5.7 Overige vorderingen	-	19.800
Overige overlopende activa	72.845	45.055
Vervangingsfonds	23.573	12.436
1.5.8 Overlopende activa	96.418	57.491
Totaal Vorderingen	357.915	373.985

De vorderingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

1.7 Liquide middelen

	31 december 2018	31 december 2017
1.7.1 Kasmiddelen	232	1.463
1.7.2 Banken	2.122.756	2.411.402
	2.122.988	2.412.865

2.1 Eigen vermogen

	Boekwaarde per 31 december 2017	Mutaties 2018		Boekwaarde per 31 december 2018
		Bestemming resultaat	Overige mutaties	
2.1.1 Algemene reserve	1.482.015	21.842	-	1.503.858
2.1.3 Bestemmingsreserve privaat	1.846.915	7.456	-	1.854.371
	3.328.930	29.298	-	3.358.228

De bestemmingsreserve privaat is gevormd uit resultaten uit voorgaande jaren vanuit de private geldstromen.

2.2 Voorzieningen

		Mutaties 2018							
		Boekwaarde per 31 december 2017	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Boekwaarde per 31 december 2018	Kortlopende deel < 1 jaar	Langlopende deel > 1 jaar	
2.2.1	Personeel	36.482	14.949	3.120-	-	48.311	1.154	47.157	
	<i>Jubilea</i>	<i>36.482</i>	<i>14.949</i>	<i>3.120-</i>	<i>-</i>	<i>48.311</i>	<i>1.154</i>	<i>47.157</i>	
2.2.3	Overige voorzieningen	480.622	145.000	122.966-	-	502.655	116.957	385.698	
	<i>Onderhoud</i>	<i>480.622</i>	<i>145.000</i>	<i>122.966-</i>	<i>-</i>	<i>502.655</i>	<i>116.957</i>	<i>385.698</i>	
		517.104	159.949	126.086-	-	550.966	118.111	432.855	

2.4 Kortlopende schulden

		31 december 2018	31 december 2017
2.4.3	Crediteuren	104.686	59.082
2.4.7.1	<i>Loonheffing</i>	<i>161.819</i>	<i>140.252</i>
2.4.7.3	<i>Premies sociale verzekeringen</i>	<i>26.844</i>	<i>19.448</i>
2.4.7	Totaal belastingen en premies sociale verzekeringen	188.663	159.700
2.4.8	Schulden terzake van pensioenen	48.913	46.705
2.4.9	Overige kortlopende schulden	7.434	3.432
2.4.10.5	<i>Overlopende passiva m.b.t. vakantiegeld</i>	<i>136.216</i>	<i>122.682</i>
2.4.10.8	<i>Overlopende passiva algemeen</i>	<i>23.464</i>	<i>63.507</i>
2.4.10	Totaal overlopende passiva	159.680	186.189
Totaal kortlopende schulden		509.375	455.108

De kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

2.5 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Er is een contract met Onderwijsbureau Meppel. Dit contract wordt periodiek verlengd.

CBS De Boustien is sinds april 2015 gehuisvest in De Brede School te Westereen. Daarvoor wordt maandelijks een gebruiksvergoeding betaald voor onbepaalde tijd. In 2018 bedroeg deze vergoeding € 82.874.

Schoonmaak wordt grotendeels in eigen beheer uitgevoerd. Door de scholen 06SN De Tarissing en 10YS De Frissel is een contract voor onbepaalde tijd afgesloten met Vitesse. De kosten voor deze scholen bedragen in 2018 ongeveer € 39.000. De overige schoonmaakkosten van € 4.000,- bestaan uit losse werkzaamheden op de scholen De Wynroas, De Wel en De Bron.

Voor energie is met Eneco een contract gesloten voor gaslevering. Dit contract eindigt op 31-12-2020. De kosten in 2018 zijn € 38.600.

Met DVEP is een contract afgesloten voor elektra. Ook dit contract eindigt op 31-12-2020. De kosten in 2018 waren circa € 28.400,-

Met Ricoh is een overeenkomst gesloten m.b.t. de copiers. Dit contract loopt tot 01-09-2019. De kosten bedragen € 35.000 in 2018.

Voor huur van een ruimte voor het stafbureau is een contract afgesloten met Stichting Arlanta. De kosten zijn € 7.000 per jaar.

Met Schildersbedrijf Loonstra is een intentieovereenkomst afgesloten voor schilderwerk met bijhorende onderhoudswerkzaamheden van 2016 t/m 2025 voor een totaalbedrag van € 105.492.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die van invloed zijn op de waardering van de in de balans getoonde posten of het resultaat.

Model G, Overzicht doelsubsidies OCW

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

De prestatie is ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking:

Omschrijving	Kenmerk	Datum	Totaalbedrag toewijzing (€)	Ontvangen in 2018	Geheel uitgevoerd en afgerond	Nog niet geheel afgerond
Subsidie voor studieverlof			24.186	24.186		X
			24.186	24.186		

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule

G2-A Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Kenmerk	Datum	Bedrag toewijzing (€)	Ontvangen t/m	Lasten t/m	Stand begin	Ontvangen in	Lasten in	Te verrekenen
				2017	2017	2018	2018	2018	31-12-18
Aflopend			-	-	-	-	-	-	-

G2-B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Kenmerk	Datum	Bedrag toewijzing (€)	Ontvangen t/m	Lasten t/m	Stand begin	Ontvangen in	Lasten in	Stand ultimo
				2017	2017	2018	2018	2018	2018
Doorlopend			-	-	-	-	-	-	-

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2018

3 Baten

3.1 Rijksbijdragen OCW

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
3.1.1.1 Rijksbijdragen OCW	5.663.913	5.300.222	5.451.747
3.1.1.2 Niet geormerkte subsidies	251.541	215.661	222.059
Totaal rijksbijdragen via OCW	5.915.453	5.515.882	5.673.806
3.1.3 Rijksbijdragen via samenwerkingsverband	242.211	241.033	229.611
Totaal rijksbijdragen	6.157.664	5.756.915	5.903.417

3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
3.2.1 Gemeentelijke bijdragen en subsidies	8.060	-	5.545
3.2.2 Overige overheidsbijdragen	18.613	7.281	16.454
	26.672	7.281	21.999

3.5 Overige baten

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
3.5.1 Verhuur	14.378	12.720	17.857
3.5.5 Ouderbijdragen	72.094	46.900	71.349
3.5.6 Overig	14.715	1.650	4.606
	101.187	61.270	93.812

4.1 Personele lasten

		Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
4.1.1.1	<i>Bruto lonen en salarissen</i>	3.149.599	2.903.144	3.049.868
4.1.1.2	<i>Sociale lasten</i>	798.701	736.203	619.330
4.1.1.3	<i>Pensioenlasten</i>	423.290	390.167	413.404
4.1.1	Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenen	4.371.589	4.029.513	4.082.601
4.1.2.1	<i>Dotaties personele voorzieningen</i>	14.949	10.000	379
4.1.2.2	<i>Personeel niet in loondienst</i>	408.001	169.642	488.534
4.1.2.3	<i>Overig</i>	181.236	397.580	194.230
4.1.2.4	<i>Scholing/opleiding</i>	139.257	90.800	164.431
4.1.2	Overige personele lasten	743.443	668.022	847.574
4.1.3	Af: Uitkeringen	197.806-	236.751-	288.721-
		4.917.226	4.460.785	4.641.455

	Realisatie 2018	Realisatie 2017
Gemiddeld aantal FTE (exclusief vervanging)	60	58

4.2 Afschrijvingen

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017	
4.2.2.1	Gebouwen	6.552	6.552	6.552
4.2.2.2	Inventaris en apparatuur	237.547	200.283	170.144
4.2.2.4	Onderwijsleerpakket	45.164	46.123	47.888
		289.263	252.959	224.584

4.3 Huisvestingslasten

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017	
4.3.1	Huur	89.878	91.500	89.145
4.3.3	Onderhoud	18.632	18.250	17.327
4.3.4	Water en energie	69.927	74.450	69.043
4.3.5	Schoonmaakkosten	51.796	44.980	32.751
4.3.6	Heffingen	8.523	9.210	8.703
4.3.7	Dotaties overige onderhoudsvoorzieningen	145.000	145.000	111.700
4.3.8	Overige huisvestingslasten	6.112	7.650	5.052
		389.869	391.040	333.720

4.4 Overige lasten

		Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
4.4.1	Administratie- en beheerslasten	319.037	289.901	279.893
4.4.2.1	<i>Inventaris en apparatuur</i>	6.455	6.350	3.450
4.4.2.2	<i>Leermiddelen</i>	163.225	141.672	132.895
4.4.2	Inventaris, apparatuur en leermiddelen	169.680	148.022	136.345
4.4.4	Overig	172.546	214.545	123.163
		661.262	652.468	539.402
<i>Uitsplitsing</i>				
4.4.1.1	Honorarium onderzoek jaarrekening	6.182		6.002
	Accountantslasten	6.182		6.002

Flynth Audit heeft voor de controle van de jaarrekening een mantelcontract afgesloten met Onderwijsbureau Meppel. Als gevolg hiervan factureert Flynth Audit aan Onderwijsbureau Meppel en niet rechtstreeks aan de afzonderlijke schoolbesturen, welke bij Onderwijsbureau Meppel zijn aangesloten. Onderwijsbureau Meppel brengt voor haar totale dienstverlening aan de afzonderlijke schoolbesturen een all-in vergoeding in rekening. Hierin zijn de kosten voor de controle van de jaarrekening opgenomen. Het bedrag dat in de jaarrekening is toegelicht aangaande de controle van de jaarrekening is gebaseerd op een interne calculatie van het totale budget van Flynth Audit, welke gebaseerd is op de omvang van het schoolbestuur ten opzichte van het totaal.

5 Financiële baten en lasten

		Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
5.1	Rentebaten	1.394	10.000	2.302
5.3	Waardeveranderingen financiële vaste activa en effecten	-	-	493
		1.394	10.000	2.795

A.1.7

Overzicht verbonden partijen

Overige verbonden partijen (minderheidsbelang en geen beslissende zeggenschap)

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteit
Stichting Samenwerkingsverband Passend Onderwijs PO Friesland	Stichting	Gemeente Leeuwarden	4
Stichting Brede School De Westereen	Stichting	De Westereen, Gemeente Dantumadiel	3

Code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2. contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overige

A.1.8

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de Regeling bezoldiging topfunctionarissen OCW-sectoren die op Vereniging voor Protestants Christelijk Basisonderwijs in de gemeente Dantumadiel van toepassing is.

Op grond van de WNT regelgeving is de klasseindeling B van toepassing. Bij deze klasseindeling geldt voor 2018 een bezoldigingsmaximum van € 122.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2016 voor de eerste 12 kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

1. BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN

1a. Leidinggevende topfunctionarissen mét dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling (bedragen in €)

Naam	G. van Tol	T. Dag-Oosterhaven											
Functiegegevens	Directeur bestuurder	Algemeen directeur a.i.											
Aanvang en einde functievervulling 2018	1/1-31/12												
Omvang dienstverband in FTE	0,683												
Dienstbetrekking j/n	j												
Bezoldiging													
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	55.140												
Beloningen betaalbaar op termijn	8.897												
Subtotaal	64.037												
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	83.326												
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag													
Totaal bezoldiging	64.037												
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan													
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling													

Gegevens 2017													
Aanvang en einde functievervulling 2017	4/9-31/12	1/1-31/8											
Omvang dienstverband 2017 in FTE	0,585	1											
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	14.702	53.209											
Beloningen betaalbaar op termijn	2.417	7.708											
Subtotaal	17.119	60.917											
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	22.506	78.559											
Totaal bezoldiging 2017	17.119	60.917											

1d. Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

Naam	Functie																			
W. van der Kooi	Voorzitter RvT																			
R. Hekstra	Lid RvT																			
S. Postma	Lid RvT																			
B. Damstra-Hoekstra	Lid RvT																			

2. UITKERINGEN WEGENS BEËINDIGING DIENSTVERBAND AAN TOPFUNCTIONARISSEN MET OF ZONDER DIENSTBETREKKING (bedragen in €)

Er zijn geen uitkeringen voldaan wegens beëindiging van het dienstverband aan topfunctionarissen met en zonder dienstbetrekking.

3. OVERIGE RAPPORTAGEVERPLICHTINGEN OP GROND VAN DE WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met dienstbetrekking die in 2018 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Bestemming van het resultaat

Het voorstel voor de resultaatbestemming is als volgt:

- € 21.842 wordt toegevoegd aan de algemene reserve
- € 7.456 wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve privaat

20 mei 2019 te Dokkum

Ondertekening door bestuurders en toezichthouders

Bestuur:

G. van Tol

Toezichthouders:

- W. van der Kooij

- R. Hekstra

- S. Postma

- B. Damstra-Hoekstra

Gegevens over de rechtspersoon

Algemene gegevens

Bestuursnummer 41039
Naam instelling Vereniging voor Protestants Christelijk Basisonderwijs in de gemeente Dantumadiel

KvK-nummer 1083323
Statutaire zetel Gemeente Dantumadiel
Adres Altenastreek 66
Postadres Postbus 203
Postcode 9100 AE
Plaats Dokkum
Telefoon 0519-221702
E-mailadres directie@pcbodantumadiel.nl
Website www.pcbodantumadiel.nl

Contactpersoon G. van Tol
Telefoon 0519-221702
E-mailadres directie@pcbodantumadiel.nl

BRIN-nummers 05NJ De Wynroas
06SN De Tarissing
06TC De Wel
07JE De Boustien
08NT De Bron
09MP De Fontein
10YS De Frissel

